

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. K. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Vladna kriza še vedno traja.

Še nekaj o vzrokih krize.

Zadnjič je poudaril »Domoljub«, da je radikalna stranka porabila vse rezerve, da vrže sedanjo vlado, zaradi tega, da ne bi prišlo do sporazuma med Slovenci, Hrvati in Srbi in da bi še naprej razni korupcionisti dobro živeli na stroške države. Radikali in posebno Pašič vedo, da izgube ves vpliv med srbskim narodom, če se njihovim voditeljem pokaže, da so odirali ne samo Slovence in Hrvate, ampak tudi svoje srbsko ljudstvo. Ko bo srbski kmet uvidel, da so se razni Velesrbi cedili ljubezni do srbskega naroda samo v besedah, da so pa pri tem delali le za svoj žep, takrat bo konec tudi sedanjih mogočnikov v Srbiji. To je hotela preprečiti radikalna stranka z vsemi silami. Poseben interes, da vržejo sedanjo vlado, pa so imeli, kakor že zadnjič povedano, razni generali. V sedanji vladi sede moške, ki povdarjajo, da je treba potasi priti do tega, da se zmanjša armada in stroški zanjo. Ti stroški požro letno več kakor eno četrtino vseh davkov. S tem, da se zmanjša vojaštvo, pa se zmanjša tudi vpliv raznih visokostojščih vojaških oseb. In to so hoteli na vsak način preprečiti.

Boj med parlamentarizmom in prikritim absolutizmom.

Začel se je boj med parlamentarizmom, ki predstavlja večino ljudstva v državi in med temi krogi, ki se boje za svojo moč in za svoje žepce. V naši državi gre danes za to, ali zmaga parlamentarizem, t. j. ljudska volja izražena po ljudskih poslancih, ali pa prikrit absolutizem, t. j. vlada volje enega oziroma onih, ki na odločilnega faktorja z raznimi intrigami pritiskajo. Naši ministri in naši poslanci so v tem boju odkrito povedali, da ne odnehajo. Pravtako pa tudi razni intriganti še vedno mislijo na zmago. Na razpolago jim je poleg vpliva, ki ga imajo v vojaških krogih tudi denar in časopisje. Vse liberalno časopisje se zaletava v sedanjo vlado, tudi pri nas na Slovenskem. »Kmetijski list« jo napada, pravtako kakor Žerjavova »Domovina« ali »Jutro«. Vsi so edini v tem, da je treba zrušiti se-

danjo vlado, da tako preprečijo sporazum v naši državi. — In odiranje preprostega ljudstva ter ropanje državnih kas se bo lahko nadaljevalo.

Radlič govori...

V tem težkem boju med zmago ljudske volje in zmago korupcionistov igra veliko vlogo hrvatski voditelj, znani Radlič. Njegovi poslanci se bore ramo ob rami z našimi za zmago parlamentarizma. Vsi razen voditelja tudi sodelujejo v Belgradu. Voditelj sam pa govori na Hrvatskem po shodih. Glavno njegovo delovanje je sploh govorjenje. Kdor pa veliko govori, pa velikokrat tudi govori stvari, ki bi jih bilo bolje zamolčati. Tako je Radlič pretekli teden v četrtrek silno otežkočil naši vladi stališče z govorom, ki ga je imel v Zagrebu. Bilo je na tem, da kralj zopet upostavi Davidovičev vladno, pomnoženo z radičevskimi ministri. Kralj je hotel še nekaterih pojasnil od Radičevcev. To je menda Radiča zdražilo in govoril je dolg govor, v katerem je delil brce na vse strani. Glavna njegova misel, da je treba varovati ljudsko voljo pred samovoljo posameznikov, je bila sicer pravilna, toda nekateri ostri izrazi proti kralju so položaj poslabšali. Vez med strankami, ki so za sporazum, je bila razrahljana, ker je napadel vseprek, kar ne pleše po njegovem ukazu. Radlič je drugi dan, ko je videl, kaj je s svojim govorom napravil, z raznimi izjavami hotel popraviti svojo napako. Teda do danes se še ni dalo popraviti. Kriza še vedno stoji in še ni čisto jasno, kako se izteče.

Verjetnosti.

Liberalci so zagnali velik halo, da je sedaj po Radičevem govoru padla v vodo misel sporazuma. Veselili so se že Pašič-Pribičevićeve vlade. Iz poteka dogodkov zadnjih dni, pa se vendar zdi, da kralj uvideva, da tega ne sme storiti. Časopisje piše o raznih možnostih. Eni ugibajo o zvezi med Davidovičevci, našimi in med radikali, če bi ti vrgli svoje dosedanje voditelje Pašiča in najhujše korupcioniste. Nekateri spet razmišljajo, da bi se sestavila vlada, ki naj bi vodila samo volitve. Gotovega pa se danes ne da reči še ničesar. V Jugoslaviji je vse mogoče, zlasti pa ne smemo pozabiti, da je pri nas vsaka kriza dolga, ker smo blizu Balkana, kjer ima vremena.

Nov dokaz za potrebo izpremembe ustave.

Sedanja kriza nam jasno kaže, kako pravilno je naše stališče, da je mogoče dobro vladati v naši državi samo, če se od vzame večina zadev Belgradu in se prenese v pokrajine. V Belgradu nastopajo neprestane krize in Srbi nimajo tega čuta, kako trpi vsled tega vsa država. Toliko vprašanj je stalo pred novo vlado, ki naj bi jih rešila in sedaj že tri tedne vse stoji. Narodna skupščina bi morala sedaj z največjo živahnostjo delovati, pa vsled te krize poslanci ne morejo zborovati. Ugled države pred zunanjim svetom vsak dan bolj pada in kmalu se bodo lahko norčevali povsod iz naših kriz, ki nastopajo vsake tri mesece. Ljudstvo, vsak posameznik in država, trpi, v Belgradu pa nimajo razumevanja za hitro rešitev. Vse to kaže, da je pri nas edina rešitev temeljita izprememba ustave, ki nam prinese možnost, da čim več stvari doma opravimo, potem lahko v Belgradu za Srbijo samo delajo po svoje. Ne smemo pa pozabiti končno tistih, ki danes toliko vpijejo proti sedanji vladi, samostojneži in drugi liberalci. Vprav ti so tisti, ki so svoj čas glasovali za tako centralistično ustavo, vsled katere danes vse zastaja. Ti so glavni sokrivci sedanjih razmer. Naše ljudstvo ne bo nikoli pozabilo, kaj so mu storili. Baš

Da sem kot rožica, lilija,
da vedno se smejem vesela,
to je zasluga najboljšega,
slopečega mila —

„Gazela“

sedanji trenotek zopet opominja, da si te ljudi dobro ogledamo, če prihajajo kot sporkorjeni volkovi med naše preprosto ljudstvo, da ga hujskajo na sedanjo namesto na centralizem.

Korenina vsega zla.

Naša država se ne more umiriti. 6 let bo preteklo, odkar obstoji, druge povojne države so se okrepile in gospodarsko utrdile, pri nas je pa vedno večja zmeda. S pomočjo oderuškega centralizma so se polastili edine oblasti v državi velesrbski korupcionisti, ki so izmogli iz slovenskega in hrvatskega ljudstva milijardne vsote in jih velik del pobasali v svoj žep, državno gospodarstvo pa med tem propada in obenem gospodarska moč slovenskega in hrvatskega ljudstva.

V teh 6 letih bi se v rednih razmerah moglo izvršiti že toliko gospodarskih načrtov, da bi se moglo naše ljudstvo po vojni gospodarsko že popolnoma odpomoči. Spominjamo se samo na tistih par let, ko je naša stranka imela odločilno besedo v deželi, pa tudi zakonodajno zbornico in davke. Kaksni veliki gospodarski načrti so se v kratkem času izvršili, kako se je kmetško gospodarstvo vsepovsod dvigalo, kako je vidno rasel blagoslov požrtvovalnega in ne-sebičnega dela naših deželnih poslancev.

Danes pa nimamo ne svoje zbornice, kjer bi mogli delati svoje postave, naši davki gredo v Belgrad, kjer so jih sproti kradi korupcionisti, da naši ministri danes nimajo solda v rokah za ljudske potrebe in morajo na vse strani iskati potrebnih kreditov. In če so naši ministri za prihodnje leto stavili v proračun večje svote za slovensko gospodarstvo, da bi se zopet mogla Slovenija dvigati, je veliko vprašanje, če ne bo aprila meseca prihodnjega leta ob teh vsotah zopet sedel kakšen velesrbski korupcionist.

Kje je korenina vsega zla?

Korenina vsega zla je centralizem, ki daje vso in edino moč velesrbskim korupcionistom, centralizem, ki je docela ugonobil slovensko gospodarstvo in ki trdno skuša držati v krempljih grozno moč, ki jo ima. Centralizem, ki divje sovraži vse, kar je slovenskega, hrvatskega in katoliškega.

In za ta centralizem so glasovali slovenski Žerjavovci in slovenski samostojneži, katere je dr. Žerjav za nekaj tisoč kron najel in kupil, da so glasovali z njim ter s tem pomagali slovensko ljudstvo sleči do zadnjega.

Ljudstvo, nauči se iz svoje žalostne zgodovine! Kakor irsko ljudstvo, ki se je skozi stoletja z ogromnimi žrtvami borilo za svojo svobodo in samostojnost, tako vztrajaj ti v tem velikem boju za svojo svobodo, za svojo samostojnost, za svojo neodvisnost. Centralistične verige, v katerih zdihamo in v katere so nas pomagali vklepati za to delo najeti in plačani samostojneži, moramo za vsako ceno streti. Tvoji voditelji zlasti duhevniki, ki se niso še nikdar odmaknili od tebe, bodo s teboj do zadnjega.

Nova stranka.

Slovenci so napreden narod. Ne mine skoro leto, da ne bi zrastle kaka nova stranka. V nedeljo dne 19. oktobra t. l. je g. Prepeluh, ki je bil svoj čas socialdemokrat in kot tak poverjenik v ljubljanski vladi v času po prevratu, ustanovil stranko z imenom Slovenska republikanska stranka delavcev in kmetov. Naši bravci vedo, da je takih in podobnih strank bilo na Slovenskem že veliko, da so živele par let, napravile nekaj zmede in končno žalostno preminule. Tudi ta stranka bo živela nekaj časa in pritegnila nase nekaj ljudi, ki bodo mislili, da jih bo nova stranka rešila pred politično brezpomembnostjo. Konec bo isti, kakor pri vseh.

Mi poznamo ljudi, ki se zbirajo okoli nove stranke in je naše stališče čisto jasno. Vendar v pojasnilo našim bralcem povdarimo zlasti dvoje: Ker smo Slovenci majhen narod, nam vsako cepljenje moči veliko bolj škoduje, kakor večjim narodom. SLS, ki bojuje boj za slovensko avtonomijo, bo imela toliko več uspeha, čim bolj bomo Slovenci držali skupaj. Vsakdo, kdor cepi naše moči v beju za slovensko samostojnost, je škodljivec našega naroda. Izrek: »V slogi je moč,« je bil in bo resničen. Komur ni tedaj nič na bodočnosti slovenskega naroda, komur je vseeno, ali dosežemo kdaj svojo glavno zahtevo, zakonodajno avtonomijo ali je ne dosežemo, naj zleti za Prepeluhom. Možje vedo, kje je njihovo mesto.

Še eno: Nova stranka je podružnica Radičeva. Prenesti hoče k nam, kar je hrvatskega. Že v resoluciji, ki so jo sprejeli prvi dan življenja nove stranke, izjavljajo, da stopajo v federativno zvezo s Hrvatsko republikansko seljačko stranko. Mi nimamo ničesar proti Hrvatom. Naj si oni doma po svoje uredijo svoje hrvatske razmere, na Slovenskem hočemo ostati Slovenci gospodarji. To smo hoteli povedati, da bodo naši somišljeniki vedeli, s kom imajo opraviti, če pridejo tu ali tam z novimi preroki v dotiko.

Dinarski dan.

Bridka je usoda naših neodrešenih bratov. Stoletja in stoletja so vzdržali na ogroženih postojankah naše zemlje, ljubeč jo in izročujoč iz roda v rod veliko oporoko: »Ljubite ta naš svet, ki mu ni lepšega in delajte in glejte, da mu ostanete gospodarji!«

Iz roda v rod je šla ta oporoka in je bila vsem sveta in ne zli časi ne zle prilike je niso mogli zabrisati. Iz roda v rod so jo uveljavljali in se ravnali po njej in slednjič je ob njej pognala v srcu slehernega najlepša roža — roža narodne zavesti. Iz omejenega pokrajinstva je misel objela celoto in težila po združenju. Bili so to časi taborov in čitalnic: na taborih so tisoči in tisoči klicali po združenju Sloveniji, v deželnih zborih in parlamentu so zahtevali enakopravnost slovenskega jezika v uradih, šolah in sploh v vseh javnih napravah. Bili so se in terjali pravico, edini v ljubezni do skupnega ideala. Junaška

doba naših narodnih bojev je bila to in njen klic je bil: »Oj, ko bi bila dana nam moč in oblast, še danes in povsod, kjer se zvonki slovenski jezik govori, obhajali slovesen god, god našega zedinjenja, še danes bi Slovenija stala krepka, močna, združena, edinal To vam zagotavljam s častno besedo in sveto prisego.«

Te besede, ki jih je napisal uvodničar v goriškem »Glasu« 1873, so bile srčen program in vse delo je bilo usmerjeno v njegovo udeleževanje. Težki so bili boji, ker neenake moči: Združena Slovenija je ostala sen, ki pa je naš rod, dasi ločen po deželah, vendarle družil. Brez uspehov boj pa le ni bil: dosežena je bila vsaj deloma enakopravnost našega jezika. In kar je bilo še več: seme je bilo vrženo in od vasi do vasi se je krepila in jeklenela narodna zavest in neomajena je bila vera v zdravje in življenje Slovenstva, ki mora priti do svojih pravic.

Pa je prišla Kalvarija in kockanje...

In spet smo morali ugotoviti, kot je ugotavljal z bridkostjo v srcu »Glasov« uvodničar 1873: »Slovenija je v resnici podobna raznesarjenemu, razdrobljenemu telesu: tu leži en ud, tam drug! Žalosten pogled na krvavečo, žalujočo, jokajočo mater!«

Žalosten pogled, žalosten toliko bolj, ker je ob sreči enega milijona — drugega pol milijona naših bratov nesrečnih, ki bi jejo obupen boj za golo življenje — za zgolj človečanske pravice, da smejo gojiti svoj jezik, da smejo ostati to, kar so bili njihovi pradedje in očetje tisočletje in stoletja — na svoji zemlji svoj rod s svojo osobitostjo. V tem boju potrebujejo podporo! Manjšinsko pravo očitno za naše brate ne drži, zato pa je nujna dolžnost nas, svobodnih, da bo naše manjšinsko delo res tako, da podpremo od nas odrgane in jim pomoremo, da ne omagaje.

Dne 9. novembra bo dinarski dan za zaslužnjene brate. Naj ne bo ne otroka, ne odraslega, ki bi ne žrtvoval skromnega dinarja za brate v podporo njihovih kulturnih teženj! Če bi zamrla kdaj slovenska beseda tam, kjer se je glasila od šestega stoletja dalje, ne bi bila krivda naših bratov, pač pa naša, ki smo bili mlačni in nismo poznali požrtvovalne ljubezni.

Koledarček Kmetске Zvezel Ali ga že imate?

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo

najboljše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker posreduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbeno delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhu tega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštah položnicah, 5881

LAŠKO BRINJE odda

FR. POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

PO SVETU

Nemški državni zbor razpuščen. Nemški parlament, ki je bil izvoljen 4. maja t. l., je bil vsled brezupne krize Marksovega kabineta 20. t. m. razpuščen in 7. decembra bodo v Nemčiji nove volitve. Razpuščen parlament je bil po svoji sestavi tak, da ni mogla iz njega iziti nobena trdna vlada. Ob zadnji krizi so hoteli vstopiti v vlado nemški nacionalci. Njihove zahteve pa so bile v popolnem nasprotju s politiko sedanje vlade, ki so jo zagovarjale zmerne stranke to so katoliški centrum, demokrati in ljudska stranka. Vsled nepromostljivih nasprotstev so bila pogajanja za ustavo vladne večine brezuspešna in državni predsednik Ebert je razpustil parlament. Volilni boj se je že pričel. Vse stranke so izdale volilne proglose. Nemški nacionalci naglašajo v svojem proglasu monarhistično misel in nacionalizem. Z njihovo zmago bi se zopet povečala vojna nevarnost. Proti njim nastopajo zlasti centrum, ki je za zmerno politiko ter demokrati in socialni demokrati, ki povdarjajo republikanizem.

Izpraznitev Porenja. V smislu znanega Dawesovega načrta so Francozi pričeli izpraznjevati nemško Porenje in Porurje, ki so ga imeli zasedenega z vojaštvom. Tudi železnice, ki jih je upravljalo francosko oboje, so že prevzeli Nemci. Izpraznitev po Francozih zasedenega nemškega ozemlja bo gotovo zelo blažilno vplivalo na napetost med Nemci in Francozi.

V Ameriki (v Združenih državah) se bije volilni boj za izvolitev državn. predsednika. Za predsednika kandidira tudi sedanji poslevoedeči podpredsednik Coolidge.

Zaroka italijanskega prestolonaslednika z belgijsko kraljico. Na rojstni dan italijanskega kralja Viktorja Emanuela dne 11. novembra se bo zaročil italijanski prestolonaslednik Umberto z hčerjo belgijskega kralja Marijo Jose.

Prevrat na Kitajskem. Po večtedenski državljanski vojni se je upornikom posrečilo odstaviti državnega predsednika in vlade. Skupina upornikov, ki je izvršila državni udar, ima nalogo sestaviti močno vlado in zopet upostaviti edinstvo Kitajske.

CROBATH

Ustanovljena l. 1885
Na dobo! — Na drobno! — Domača industrija domačih čevljev iz raznevrta blaga. — Ceniki na razpolago.

Amulaktorno blago vse vrste v lepi izbiri.

Poročni prstani

14 kar. zlato
6 kar. zlato
amerik. dublé

vedno v zalogi

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova 1
Šelenburgova 7

NOVIČAR

d Kmetijska družba. Naši možje so se držali 19. oktobra na občnih zborih sijajno, disciplina v naših vrstah drži! — Precej občnih zborov se bo vršilo še 2. novembra. Naj tudi ta dan vsi naši somišljeniki store svojo dolžnost. Nihče ne sme manjkati. — Vse spletke in vsa nagajanja nasprotnikov so prazna. Samostojna armada je razkropljena. Surovost, s katero so nastopili v par krajih, jih označuje kot nazadnjake, ki morajo popolnoma izginiti iz našega javnega življenja.

d Somišljenike prosimo, naj pri nakupu žepnih koledarjev pazijo, da ne kupujejo »Kmetijskega koledarja«, ki so ga izdali samostojneži. Kupujte samo »Koledar jugosl. kmetijske zveze«. Ta je naš in naj ga vsakdo kupi. Stane Din 10. Naroča se: Tajništvo Jugoslav. kmetijske zveze, Jugoslavanska tiskarna, Ljubljana.

d Zamudnikom, ki še niso poravnali celoletne naročnine na »Domoljubac« za tekoče leto, ustavimo list s hrihodnjo številko. Kdor se čuti s tem prizadetega, naj nemudoma stori svojo dolžnost. Če kdo ne bi imel pri roki položnice, naj jo zahteva po dopisnici.

d Zboljšavanje na železnicah. Pametno in pošteno gospodarstvo, ki ga je pri železnici z vsjo odločnostjo začel uvajati minister Sušnik, se marsikje tudi že na zunanaj kaže. V Dravljah je od prevrata sem stala nepregledna množica lokomotiv, ki so rjavale na dežju in solncu. Delala se je milijonska škoda. Tri tedne po nastopu g. Sušnika so izginile v popravilnice. Istotam je bilo tudi še izza vojske toliko tira, da bi zadostoval za kolodvor milijonskega mesta. Tračnice so rjavale in konec jemalo. Sušnik jih je dal odstraniti in porabiti pri novi železnici v Ljutomeru. — Dalje je ukazal, da se izdelata načrt za znižanje osebnih vozniških cen za 20—30 odstotkov. Zakaj če se pametno gospodarji in ne krade, se veliko prigospodari in cene se lahko znižajo.

d Laž ima kratke noge. Slovenski liberalni listi so pred par tedni zagnali velikanski vrišč, češ minister Sušnik je pri dobavi tračnic oškodoval državo za težke milijone. To so liberalni časopisi povzeli po belgrajskih »Novostih«. Minister Sušnik je seveda tožil in sedaj so prinesle »Novosti« popravek, da Sušnik — ne samo da ni oškodoval države pri tračnicah — temveč je »s hitrim in poštenim delom — tako pravijo »Novosti« — znatno varoval državne interese«. Liberalci svoje laži seveda ne bodo preklicali.

d Vsi enako! Znano je, da so naši ministri zahtevali, da se davki po vsej državi izenačijo, da ne bo Slovenija še enkrat več plačevala kot Srbija ali Vojvodina. Zato je Davidovičeva vlada takoj ob nastopu podala izjavo, da bo delala na izenačenju davkov, česar preje nobena vlada ni hotela resno v roke vzeti. Naravno: vladali so liberalci in radikali, zagrizeni sovražniki Slovencev. Finančni minister dr. Spaho je

takoj odredil, da se v njegovem ministru izdeluje načrt za izenačenje davkov. Sedaj pa je minister Vesenjnik izdal naredbo, da morajo vsi veleposestniki, ki se pečajo z lesno trgovino, plačati 5 odstotkov od prodanega lesa. Dosedaj se je ta davek pobiral samo v Sloveniji. In sicer ga morajo plačati od tistega dne naprej, ko ga je Slovenija začela plačevati.

d Bogokletstvo. Kadar bodo spet liberalci trdili, da niso proti veri jih spomnite na tole: »Slovenski narod« dne 25. oktobra 1924 takole piše: »Morda še ne veš, da smo šele v prejšnjih desetletjih dobili na Kranjskem dve novi Mariji, prvo Marijo Pomagaj na Brezjah, drugo Marijo Lurško pod Gorjanci. V obeh cerkvah so se delali čudeži, ki nesejo.« Tako se norčuje iz Mater božje in čudežev. Svoje ljudi tolaži takole: »Morda še ne veš, da še ni nihče videl ne živega, ne mrtvega hudiča, temveč le naslikanega.« Takega hudiča se seveda tudi liberalcem ni treba bati, samo to pozabijo, da more biti hudobni duh le res duh in da ga bo torej tudi liberalci spoznal šele ko pride v njegovo družbo. — Ali more verna hiša naročiti liberalen časopis?

d Vojaški grobovi. Mrtvih dan trka na vrata, trkajo tudi padli v vojni, skoro 10 tisoč, ki počivajo pri tvojem sv. Križu bela Ljubljana. Zgani se letos in počasti spomin trpinov deseterih narodnosti. Pohiti na njihove grobove, namesto daljnih svojcev jim prižgi ti lučko ljubezni na njihovih gomilah. Podpisani odbor je naprosil prosvetni oddelek za Slovenijo, naj letos naša šolska mladina nabira jesensko cvetje in zelenje, plete vence, ter naj ž njimi okraši zapuščene grobove padlih prijateljev in neprijateljev po celi Sloveniji. Radevolje se je prosvetni oddelek odzval tej plemeniti želji in zaukazal potom okrožno šolskim vodstvom, naj vse tozadevno, sporazumno s posestniki vrtov in gozdov, ukrenejo. Po cerkvenih določilih pričena letos spomin mrtvih šele 2. novembra v nedeljo popoldne. Ta dan bodo ob 3. pop. v cerkvi sv. Križa običajne molitve za mrtve, nato se pri glavnem križu odpoje Libera, zveza ljubljanskih pevskih društev počasti spomin vseh mrtvih s tremi žalostinkami, koj nato pa se pevc podajo na voj. grobove in sicer k spomeniku judenburških žrtev. Najpreje odpojo: Vigred se povrne, nato kratek nagovor, bivši kurati intonirajo Libera, na koncu še žalostinka: Oj Doberdob. — Odbor zveze bivših vojakov iz svetovne vojne.

d Okraj Črnomelj — priklopljen Karlovškemu vojnemu okrožju. — Od 1. novembra 1924 nadalje spada cel politični okraj črnomeljski pod »Karlovački vojni okrug«, ter je odcepitev od ljubljanskega vojnega okrožja izvršena s koncem tekočega meseca. — Vsled tega naj se vsi vojni obvezniki (t. j. dosluženi vojaki, bivši rezervisti in črnovojniki) obračajo odslej v vseh vojaških zadevah na vojaško okrožno poveljstvo (na »Komando Karlovačkog vojnog okruga«) v Karlovcu, ne več na povelj-

stvo ljubljanskega. To velja seveda v prvi vrsti tudi za občine, ki so v vojaškem oziru podrejene sedaj karlovškemu poveljstvu. V političnem oziru obsebi umevno ta sprememba ne velja, ter ostanejo vse občine političnega okraja (»sreza«) črnomeljskega tudi nadalje v območju velikega župana ljubljanskega. Prav tako ostane neizpremenjena sodna razdelitev in podrejenost. Le v vojaškem oziru je izjema. — O tem bomo pa sicer še pisali.

d Avto-omnibus Ljubljana-Št. Vid. Poroča se nam: Ze leta in leta si želi prebivalstvo šentviške občine ožje zveze z Ljubljano. Kako bi vzrastlo v nekaterih letih lepo predmestje ob cesti med Ljubljano in Vižmarji, ko bi tekla po nji električna cestna železnica! A na to ni misliti ob sedanjih razmerah. Zato smo se pa toliko bolj razveselili, o smo zvedeli od dobro poučene strani, da dobimo v najkrajšem času (sredi novembra) stalno, prijetno in poceni zvezo z Ljubljano. Delniška družba »Stocac« namreč, ki tudi sama pogreša dolejš take zveze, se je odločila, da jo vpelje na tak način in po taki ceni, da se je bo lahko posluževal vsakdo. Vsako 1 in pol ure bo vozil iz Ljubljane proti Št. Vidu lepo pokrit avtoomnibus z 22 sedeži in ca. 10 stojišči. Cena od »Figovca« do Št. Vida 3 in pol Din. Ob nedeljah in praznikih bo raztegnil avto svoje vožnje po potrebi tudi do Medvod in Smarne gore. — Prepričani smo, da bo naprava v veliko korist naši okolici, zlasti mnogobrojnim obrtnikom, pa tudi dijakom, ki morajo vsak dan hoditi v Ljubljano. Pa tudi izletniki je bodo veseli in ne v zadnji vrsti, delavci in uradniki, ki jim zlasti ob slabem vremenu ne bo treba gaziti po blatu. Bog daj srečo!

d Izrpano število za izseljence v Združene države. Naša izseljeniška kvota za Zedinjene države Amerike za osebe, ki se po odredbah novega ameriškega doseljeniškega zakona smatrajo za doseljenike na račun kvote, je do zadnjega izrpana in to do 30. junija 1925. Vsled tega se prošnje takih oseb za izdajanje izseljeniškega dovoljenja do nadaljnjega nič več ne sprejemajo. Po času in načinu vlaganja prošenj na račun bodočega leta (1. julija 1925 do 1. julija 1926) se bo javnost pravočasno obvestila. Prošnje onih oseb, ki se po zakonu smatrajo za doseljenike izven kvote, morejo še nadalje vlagati prošnje.

d Matere, naučite otroke ljubiti knjigo. »Orlič« je mladinski list, ki je najbolj primeren našim otrokom. Naj matere ne pozabijo na to, da svojim sinovom in posejnim gospodarjem prihranijo na tisoče denarja, če jih zgodaj navadijo na knjige. Zakaj, kdor ljubi knjigo, sovraži oštarijo, ki je tolikim vir dušnega in gospodarskega propada. — Varujte se pa, da ne nasedete sokolskim in liberalnim učiteljem, ki vsiljujejo otrokom neki list »Zvonček«, ki ga izdajajo svobodomiselni učitelji z namenom otroke polagoma in na tihem odtujiti veri in Cerkvi ter jih s tem dušno pogubiti.

d Umrl je 22. t. m. v Novi cerkvi na Štajerskem ondetni dekan g. dr. Leopold Gregorc, najstarejši duhovnik lavantinske škofije. Star je bil 85 let. Svoj čas je bil državni poslanec in kot tak velik borilec za pravice svojega naroda. Dolgo časa je

bil tudi urednik »Slovenskega gospodarja«. Naj mu bo Bog večni plačnik!

d Umrl je 27. oktobra 1924 na Črnučah Ivan Cerar, nadučitelj v 58 letu starosti. Na Črnučah je služboval 20 let; preje je bil v službi v Sostrem in še preje v Škocijanu pri Turjaku in v Preserju. N. v m. p.!

d Za Dom duhovnih vaj. Dom duhovnih vaj se zida, kakor smo sglasno sklenili na katol. shodu. — Prvotno je bil sicer zamišljen na Goričanah. Ali v sedanji finančni krizi bi bilo zidanje in vzdrževanje take stavbe neizvedljivo. Zida se v skromnejši obliki v Ljubljani, v srcu Slovenije, pri cerkvi sv. Jožefa, tik jezuitskega kolegija. Lična stavba bo popolnoma odgovarjala našim razmeram in zahtevam. Nudila bo 25—30 udobno opremljenih sob, primerno dvorano s kapelo, obednico itd. Poleg hiše je senčnat vrt, kjer bodo naši obiskovalci duhovnih vaj potrebno samoto in oddih. Zida se za vas. V tem Domu bodo imeli duhovniki, laiki izobraženci in iz preprostega ljudstva skozi vse leto, teden za tednom, priložnost, nemoteni, v zbrano in samoti posvetiti nekoliko dni izključno obnovi in gojitvi verskega življenja. Udeleženec duhovnih vaj bo imel tu za malo odškodnino tri dni udobno stanovanje in hrano; vsak dan več stanu in času primernih govorov in priložnost, da pod skušenim vodstvom uredi svoje dušne zadeve in ustvarja ukrepe za bodočnost. Stavba se bo letos do zime spravila pod streho in prihodnje leto — 1925 — z božjo pomočjo dovršila in posvetila svojemu namenu, pod oskrbo in vodstvom očetov Družbe Jezusove.

d Bojna ladja »Franz Josef« se dvigne. V Kotorskem zalivu so v teku dela, da dvignejo veliko avstrijsko križarko »Franz Josef«, ki se je tamkaj potopila leta 1919. Dela hitro napredujejo in je upati, da spravijo ladjo na površje že tokom nekaj dni. Ladja obsega 4000 reg. ton in je vredna do 30 milijonov dinarjev. Njene poškodbe so neznatne in se bodo dale izlahka popraviti. — Kasneje dvignejo iz morja še ostale ladje, ki leže izza vojne na dnu Kotorskega zaliva.

d Pogorelo je v Polju pri Podčetrtku na hribu Globoko 11. oktobra nekdanj Balonovo posestvo. Goreti je pričelo ob 3. zjutraj. Rešiti niso mogli ničesar. Poslopja niso bila zavarovana. Sumijo, da je bilo zažgano iz maščevalnosti.

d Človeško truplo devet mesecev v vodnjaku. V Krasici v Hrv. Primorju so te dni potegnili iz vodnjaka truplo trgovke Tadejevič, ki so jo pogrešili že pred devetimi meseci. Imenovana je zabredla v finančne težkoče in se ji je omračil duh. Sosedje, ki so rabili vodo iz vodnjaka, so že dalj časa opazovali, da ima voda poseben okus. Tudi vaški pek je rabil to vodo. Čudo, da se voda ni zastrupila.

d Smrtno ponesrečil se je v preteklem tednu v Laškem na Štajerskem ondetni pivovarnar Ludovik Ossendorf. Padel je več metrov globoko in umrl vsled notranjih poškodb. Pokojni je bil rodom Čeh in že dolgo let zaposlen v tej pivovarni.

d Avtomobilna nesreča. V soboto 19. t. m. se je v Malem Bisagu blizu Varaždina smrtno ponesrečil bančni uradnik V. Koste-

lec, ki se je s štirimi drugimi Zagrebčani vozil v Varaždin. Sofer se je hotel izogniti svinjam, a je krenil v jarek. Njemu in drugim sopotnikom se ni pripetila nikaka nesreča.

d Ponesreči se je ustrelil trgovec Milan Götz v Pitomači blizu Virovitice. Ko se je zvečer vrnil z lova domov, je našel na dvorišču kravo. Hotel jo je odgnati v hlev ter jo s puškinim kopitom sunil v bedro. Pri tem se je puška sprožila in strel ga je ranil v prsa. Bil je takoj mrtev.

d Trebuh si je razparal delavec Marinković v Belgradu. Prilomastil jo je popolnoma pijan domov ter v prepiru z ženo pograbil kuhinjski nož in hotel zabosti ženo. Na hišnem pragu pa se je izpodtaknil in padel tako nesrečno na nož, da se je z njim dobesedno prerezal trebuh. Nova žrtev nesrečnega alkohola.

d Po trinajstih letih prijet morilec. V Petrijevcih blizu Osijeka je orožništvo minule dni prijelo uglednega kmeta Jurija Pijetliča, bivšega obč. načelnika, ki ga je neka ženska iz maščevalnosti ovadila umora logarja Vrbaniča.

d Arciran arjunec. Radi trboveljskih dogodkov, o katerih se še vedno vrši obravnava, so te dni zaprli Joškota Falouta, poštnega slugo iz Šiške.

d Dve žrtvi brezvernosti in alkoholizma. Ze zadnjič smo poročali o umoru, ki se je pripetil v Sp. Brniku pri Kranju. »Slovenec« prinaša o tem umoru naslednje podrobno poročilo: Dne 10. t. m. je ustrelil Šimen Naglič svojo ženo na polju ob 4. uri popoldne. Ta žena je bila pridna in poštena hči premožnih staršev. Bilo je 6 otrok: dva sina in 4 hčere. En sin je odšel v Ameriko, drugi se ni vrnil od vojakov. Našel je smrt blizu gališke meje na Ruskem. Dve sestri umorjenke sta omoženi, ena je ostala samica. Umorjenka je bila najmlajša hči. Po odhodu brata k vojakom je ona opravljala vsa moška dela, vsako delo je znala. Po smrti brata vojaka je padlo nanjo lepo posestvo vsled oporoke očetove. Dobila je tudi po materi nekaj posestva. Za njeno roko se je potegovalo več pridnih in poštenih fantov. Njen morilec je bil v Ameriki. Doma je prej živel tako razuzdano in nasilno, da mu je začelo goreti pod nogami in je odšel v Ameriko. Spodnji Brnik se je oddahnil. Kakor zdaj pripovedujejo tisti, kateri so bili z njim v Ameriki, je bil tudi tam nasilen surovež. Pravi, da je tam baje enega ubil in oropal. Ko se je imela omožiti umorjena Katarina Žumer, je pisal en njegov brat v Ameriko, naj pride domov, da ga čaka lepa prilika za ženitev pri Blažetovih. Res je prišel iz Amerike in se hvalil, koliko denarja da ima. Vrgel se je z vso silo na Katarino Žumer, da bi ga vzela. On ves zvit, navihan, ona nedolžna, mirna, tiha. Premotil jo je. Noč in dan je pazil nanjo, da jo ja ne bi kdo drugi dobil za ženo. O katerih je zvedel, da nanjo mislijo, jih je napadel sam, Šimen, samo ne do smrti. V cerkev ni ho-

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

all pa njegov brat Jože. Ljudje, ki so ga dobro poznali od njegove mladosti, so resno svarili Katarino Zumer naj ga ne vzame. Nagli je s svojo zvitostjo Katarino tako omamil, da ga je vzela. Poroka je bila zgodaj zjutraj v Cerkljah, ko so ljudje še spali. Takoj po poroki je začel svojo pridno, pošteno, mirno, tiho, delavno ženo neusmiljeno pretepati in zaničevati. Cele dneve je presedel v krčmi, obnašal se nasilno in surovo. Krčmarju bi bil kmalu z novem presekal črepinjo na glavi. Enkrat je prišel v gostilno, vrgel s stene tablo od trauke in po nji gazil. Bil je prava šiba za celo vas. Pohujševal je mladino. Njegova žena je vse prenesla. Nikdar mu ni rekla žal besede, nikdar se potožila čezenj. Molčala je in delala. Čim grše je z njo postopal, tem raje ga je imela. V cerkev je ni pustil. V vsem ga je ubogala. Gospodarstvo je šlo rakovo pot. Doig je rastel kakor gobe po dežju. Prodajal je vse poljske pridelke. Doiga je napravil toliko, da ne bo otrokom nič ostalo. Se vsi upniki ne bodo plačani. Vedno je govoril, da bo ženo ustrelil. Kupil si je v ta namen revolver. Večkrat ga je pokazal ženi in rekel: Ta bo tvoja smrt, a ona je tudi na to molčala. Večkrat je morala poljubiti revolver. Ko jo je pretepal, mu je govorila: Le tepi me dil, vere ni imel. Politično je bil samostojen. Žena mu je rodila sina in hčer. Otoka sta jo zelo ljubila. 10. t. m. ni imela druge hrane v hiši, kakor jabolka. Ko se je teh najedla, je šla žet ajdo. Malo pred četrto uro je prišel mož k njej na njivo ter jo začel tolči s pestmi po glavi. Ko jo je tako omamil, da je padla, je pokleknil nanjo in jo zopet bil s pestmi. Ko je nekako vstala, jo je pograbil za lase in jih precej izpulil. Nato je prijel s svojo levo roko njeno roko, a v desni roki je držal revolver ter štirikrat ustrelil vanjo. En strel jo je zadell ravno v srce. V dveh minutah je bila mrtva. — Orožniki so ga prijeli in zaprli. Svojega dejanja ne obžaluje, temveč celo prepoveda v ječi. — Tako je brezverec in pijanec ugonobil sebe in nedolžno ženo. — Čudimo se le, da ljudje še sedaj ne spoznajo svojih dveh najhujših sovražnikov — alkohlizma, ki ga širijo razne šnopsarije, ter brezverstvo, ki ga širi liberalno časopisje. Čim več šnopsarij in čim več liberalnega časopisja, tem hujša bo surovost.

d **Popravek.** Poročilo o fantovskem pretepu v Potoku, ki smo ga zadnji objavili, popravljamo v toliko, da se pretep ni vršil v gostilni pri Čibeju, temveč na cesti. Fantje so najpreje pili v neki drugi gostilni, nakar so se napodili po cesti in se stopli. Pri Čibeju tisti dan sploh niso bili.

d **Prebivalstvo Italije** šteje po najnovjšem štetju 39,943.500 ljudi. Izmed mest je največji Neapol s 770 tisoči, dalje Milan s 701 tisočem ter Rim s 663 tisoč prebivalci. Trst ima le 240 tisoč ljudi.

d **Avtomobil izvršen v 12 minutah.** Povodom obiska angleškega prestolonaslednika v Ameriki so v neki ondodni tovarni avtomobilov zgradili vpricho visokega gosta nov luksuzni avtomobil v kratkem času 12 minut. To znajo pač le — Amerikanci!

d **»Družinska Pratika«**, najcenejši izmed vseh naših ljudskih koledarjev, se

sedaj čobi že skoro pri vsakem trgovcu. Zahtevati pa morate izrecno, da vam dajo v trgovini pratiko z podobo sv. Družine in ne vsilljo kake druge.

d **Listnica upravnistva.** Iz domžalske pošte smo prejeli te dni neko pritožbo glede zadržavanja »Domoljuba« v nekem ondodnem podjetju. Ker dotično pismo ni nosilo pravega podpisa, prosimo dotičnika, naj nam naznani svoj natančen naslov, ker sicer zadeve ne moremo preiskavati.

DOLENJSKE NOVICE.

Roparski napad v Bršljinu pri Novem mestu. Dne 17. oktobra ob treh zj. je šel posestnik Lojze Potočar iz Potočne vasi proti novomeškemu kolodvoru, da bi se peljal z vlakom v Karlovec na sejm. Spremljal ga je Janez Bele. Tik pred Bršljinom, ko se je Bele na poti nekaj zamudil, skočita izza zive meje pred Potočarja dva moška. Eden je imel glavo ovito, drugi s sajami nanazano. Nastavila sta mu na prsi samokres in karabinko rekoč: »Roke kvišku, denar sem.« Vzela sta mu 36.000 K. Nato je Potočar zbežal, prišel Bele, ki pa ni imel nič denarja. Tudi ta je zbežal. Slišala sta še klic »Ustreliva ju,« nakar sta roparja za vsakim dvakrat ustrelila. — Napadena sta brz poklicala ljudi, a roparja sta se seveda že skrila. Vendar je splošna sodba, da ne moreta biti kje daleč doma.

V Novem mestu na semnju po sv. Lukežu 22. okt. so plačevali tele cene za kg žive teže: Voli debeli Din 13.50—14; krave Din 10—11.25; krave klobasarice Din 9.50; teleča (lepa čez 60 kg) Din 15; prašiči srednje debeli Din 17. Mladi prašiči (2—3 mesece) par Din 400—500.

Goveje živine je bilo zelo veliko, a kupčije malo, ker ni bilo kupecev. Se več je bilo na prodaj prašičev, za katere je bila kupčija dobra. — Tudi perutnine so mnogo pripeljali. Cene so bile za en kos: Purani Din 75—87.50; gosi Din 75; kokoši Din 40 do 50.

Letina na Dolenjskem. Po poročilih, ki jih imamo iz okrajnih glavarstev Novomesto, Črnomelj, pa tudi iz mokronoške okolice, je letos letina v teh krajih precej slaba. Pšenica je vrgla malo; sadja splošno nič, le semintja so obrodila jabolka in kaka hruška. Krompir gnije; v semiški okolici so napravile miši pri okopavinah veliko škodo. Koruza in ajda je bila še precej lepa, le da je več okolišev močno oškodovala toča. — Vina je komaj slaba polovica rednega pridelka; mnogi so pridelali le eno četrtino, mnogi skoro nič vsled grozdnih bolezni. Pač pa bo kakovost vina prav dobra, boljša od lanske pri vseh, ki niso pre zgodaj trgali. — Le sena je bilo dosti; zato so ljudje podredili živino, za katero pa je premalo kupecev. Le tistim gre bolje, ki morejo prodajati mleko. Žal, da je ravno na Dolenjskem mlekarstvo še malo razvito.

Slabo letino in pomanjkanje denarja čutijo trgovci in tudi gostilničarji, ki tožijo da se veliko manj pije! Ko bi bilo le res tako!

MED BRATI IN SESTRAMI.

Petdesetletnico je obhajal te dni istrski župnik Červar. Bil je svoj čas deželni poslanec in je ljudstvu mnogo dobrega sto-

ril na cerkvenem, gospodarskem in političnem polju. Med vojsko so ga preganjale avstrijske oblasti. Bil je tudi zaprt na ljubljanskem Gradu. Ko se je pa vrnil iz begunstva, so ga pa pričeli preganjati fašisti. Naj ga Bog ohrani še mnogo let!

Niti zasebne slovenske šole ne dovolijo. Ker so Italijani na Primorskem tudi ljudske šole poitalijančili, so goriški Slovenci zaprosili šolsko oblast, da jim dovoli, da v Gorici na lastne stroške ustanove in vzdržujejo slovensko ljudsko šolo in otroški vrtec. Italijani so pa prošnjo zavrnili, češ da je goriška občina že dovolj poskrbela za potrebe prebivalstva v kolikor gre za vzgojo in pouk v šolah in otroških vrtcih.

Razpust občinskega sveta na Vogerskem. Vogerska občina pri Gorici se je upirala, da bi Italijani vsilili za zdravnika nekega Italijana. Radi tega je podprefekt odstavil župana in razpustil občinski svet.

Preganjanje slovenskega duhovnika. Lani so Italijani zaplenili svetolucijskemu župniku Abramcu dve slovenski knjigi »Na krvavih poljanah« in Jelenčev »1914 do 1918«. Knjigi sta bili v Italiji dovoljeni, samo goriški oblastniki bi jih bili radi prepovedali. Državni pravdnik je župnika res obtožil. Šele sedaj ga je prizivno sodišče v Trstu oprostilo, ker se je prepričalo, da knjigi nista Italijanom nevarni.

VOJAŠKE ZADEVE.

Vprašanje. Moj oče, rojen 1875. leta je služil v bivši Avstriji tri leta pri 8. pešpolku. Jaz, njegov sin, sem bil pri letošnjem naboru potrjen za polni rok 18 mesecev k pehoti. Moj brat pa je bil lansko leto potrjen k mornarici za dve leti in je že nastopil vojaško službo. V družini smo samo trije moški in vsi potrjeni na polni rok. Ali bi mogel mlajši brat, ki služi pri mornarici dobiti skrajšani rok? Kam je treba vložiti prošnjo? A. J. Zg. L.

Odgovor. Vojaški zakon določa, da služi tretji družinski član skrajšan rok, ako sta dva pred njim služila polni rok. V vašem slučaju je bil brat popolnoma pravilno potrjen na polni rok, ker je pred njim služil samo oče, torej le eden družinski član polni rok. Pač pa imate vi kot tretji družinski član pravico do skrajšanega roka. To bi se bilo lahko naredilo že ob priliki nabora, če bi bili naborno komisijo pravilno informirali. Sedaj bo pa pač treba vložiti prošnjo, ki jo je poslati poveljstvu vojnega okrožja. Prošnji je treba priložiti rodbinski list in vojaško odpustnico očeta.

Vprašanje. Moj brat je služil dve leti v podoficirski šoli v Mariboru, sedaj pa služi polni rok pri četi. Oče je služil pri bivši deželni brambi dve leti. Ali imam pravico do skrajšanega roka? Z. T. Z.

Odgovor. Vaš slučaj je podoben prejšnjemu in tedaj velja prejšnji odgovor tudi za vas. Če še niste bil potrjen, pazite, da bo županstvo ob priliki sestavljenja rekrutnega spiska pravilno vpisalo podatke o vojaški službi vašega očeta in brata. Če pa ste bili potrjen na polni rok, pa vložite prošnjo, da se vam dovoli skrajšani rok.

V podoficirsko konjeniško šolo v Subotici se sprejemajo mladeniči še do 1. novembra t. l.

POLITIČNI ZAPISKI

p Nadčloveški boj se odigrava v Belgradu. SLS si je postavila načelo: z državnimi tatovi, ki so oškodovali in ogoljufali državo za stotine milijonov denarja, je treba tako pomesti iz državne uprave, da ne bo ne duha ne sluha po njih. Seveda se državni tatovi branijo prav z vsemi sredstvi. Imajo celo množico časopisov — v Sloveniji zlasti brezversko »Domovino«, umazano »Jutro« in »Slovenski narod« — imajo nekaj generalov, imajo celo vrsto bank — in z vso to močjo pritiskajo navzgor in navzdol, da se rešijo. Naši ministri, zlasti dr. Korošec, ki ta boj največ vodi, naravnost nadčloveško trpijo v teh tednih, zakaj moč nasprotnikov, ki so si jo znali tekom let pridobiti in utrditi, je velikanska. Vendar se zdi, da ne bodo uspeli. Če se SLS posreči to, da državne tatove prežene od državnih kas, bo imela tako ogromne zasluge za našo državo in za naše ljudstvo, kakor doslej še nobena stranka. Zato vsa Slovenija ob tem nadčloveškem naporu naših ljudi v Belgradu z veliko napetostjo zre v središče države in nestrpno čaka končnega izida. Celo velik del liberalcev na glas izjavlja, da pomeni nadaljevanje ropanja državnih kas konec države in zato z najboljšimi željami spremljajo strašni napor, ki ga krepko in dosledno vzdržujejo naši ministri. Gre za milijarde, ne toliko za tiste, ki so pokradene, temveč veliko bolj za tiste, ki še bodo pokradene, če korupcija zmaga. In te milijarde bo v veliki meri plačevala Slovenija.

p Še eden! Sestavlja se obtožnica proti bivšemu ministru Srškiću, ker je baje v svojem ministrstvu znatno oškodoval državno premoženje. Na drugi strani vemo, da se baš Srškić najbolj trudi, da bi se preprečil zakon proti korupciji.

p Kmetijski list se je zmotil o dr. Korošcu. Puceljev list piše namreč, da je pričakoval od Korošca več resnosti in več ljubezni do ljudstva, da pa se je zmotil. Pravi, da Korošec nima ljubezni, ker preganja, penzionira in premešča učitelstvo. Ali so mislili liberalci Zerjavovega in Puceljevega kova, da bo Korošec liberalnim učiteljem, ki z orjunstvom in sokolstvom pohujšujejo otroke in ki si jih je ljudstvo želelo iznebiti, kupil vsakemu še zlato uro?

p Naprej lažejo. Klerikalci hočejo ohraniti veleposestva nedotaknjena, tako vpije samostojno glasilo. Ni treba povdarjati, da je to čisto navadna izmišljotina. Zavezniki samostojnih niso zmogli rešiti vprašanja v

letih od prevrata do danes, nova vlada pa naj bi napravila popolen red v treh mesecih! Samostojni so že veliko lagali. Še vselej so jih laži teple. Tudi sedaj jih bodo. Slovenski kmet vam je že dal dovolj krepko breco. Če boste preveč sitni, dobite še marsikatero.

p Zagovornica državnih tatov, brezverska »Domovina«, suje ogenj in žveplo na SLS, ker je prva v naši državi otvorila boj proti državnim tatovom in ga kljub neenaki moči krepko in dosledno vodi. Vprašuje, da klerikalni poslanci niti invalidskega zakona niso izpeljali. Invalidski zakon pa je predložen skupščini in danes bi bil že sprejet, ko ne bi državni tatovi preprečili narodne skupščine.

p Zaveznica roparjev državnih kas, dr. Zerjavova »Domovina« vprašuje, kaj so naši poslanci že naredili. Naj bo zaveznica državnih tatov le potolažena. Vsak novi gospodar, ki prevzame do dna zadolženo in zanemarjeno posestvo, najprvo gleda, da vse tatinske posle, ki na debelo odnašajo od hiše, odstrani, potem se pa loti gospodarstva. In SLS dela to z največjo vztrajnostjo. Dokaz zato je strašni in obupni odpor korupcionistov, ki bi danes že v ječi sedeli, ko se jim ne bi posrečilo vreči Davidovičevo vlado. Vrhu tega je pa ta vlada, v kateri je sedela SLS predložila invalidski zakon, je delala načrt za izenačenje davkov, naredila red pri agrarni reformi, pri kateri so zavezniki »Domovine« sramotno goljufali reveže, dala nalog slovenskim davkarjem, da se pri pobiranju davka, ki so ga naprtili še državni tatovi s finančnim zakonom (30 odstotkov!) stopa skrajno obzirno, ter pomagala poplavljenecem, kolikor je imela še denarja, zakaj ostala večina denarja je izginila pod prejšnjo vlado, pa nihče ne ve kam. V državo pa se je naselil red in mir, valuta se je dvignila. Popolnoma urediti pa države sploh ni mogoče, dokler bo veljal centralizem.

p Ostre besede. Dr. Momčilo Ivanić je prijatelj pokojnega Protića, ki je prvi podvzel boj proti Pašiću in korupciji, toda ga je Pašić pomandral, Protić je deloma vsled potrnosti umrl, korupcija pa se je še bolj razpasla in kradlo se je še bolj na debelo. Protićevi prijatelji so se potegnili v ozadje, boj proti Pašiću in korupciji pa je podvzel dr. Korošec. Ob sedanji krizi pa, ko se je državnim tatovom posrečilo, tik preden bi jih imel dr. Korošec prijeti za vrat, za nekaj časa uiti obsodbi, se je oglasil dr. Ivanić ter zapisal v svojem listu sledeče ostre besede: »Vladna kriza se je pričela na nepravilen način. Ustava je mero zupanja enega ustavnega činitelja napram (Dalje glej v naslednjem stolpcu spota.)

NAZNAMILA

n Za poplavljenec. 9. novembra 1924 priredijo župani slovenjegraškega okraja v Golovi dvorani v Slovenjgradu veliko veselico oz. koncert. Sodelujejo orkester tamburašev in pevski zbori. Doneski so namenjeni za poplavljenec v Hrastnici, Ločnici in Polhovem gradu. Zato se vabijo vsi od blizu in daleč. Začetek točno ob pol 3. uri popoldne.

n Kat. slov. izobraž. društvo v Sori priredi v nedeljo dne 9. novembra ob 3. uri pop. prvo predstavo v novem Društvenem domu. Igrala se bo žaloigra »Mlinar in njegova hčica. Pridite v obilnem številu!

n Vsa naša prosvetna društva kamniške dekanije imajo svoj skupni občni zbor (prosvetnega okrožja) na vernih duš dan pop. ob 2. uri v dvorani Kamniškega doma. Na dnevnem redu so zelo važne zadeve. Vsako društvo je dolžno poslati najmanj enega zastopnika (co). Vabljeni tudi Brdo in Ihan. — Predsednik.

n Upozorjamo na današnji oglas tvrde Lenasi & Gerkmann, manufakturna trgovina v Stritarjevi ulici.

n Kat. slov. izobraževalno društvo v Sori priredi v nedeljo, dne 9. novembra ob 8 popoldne prvo predstavo v novem Društvenem domu. Igrala se bo žaloigra »Mlinar in njegova hčica. Pridite v obilnem številu.

vladi strogo določila s tem, da pravi, da sme vladar izreči svoje zaupanje le vladi, ki ima v parlamentu pravo večino. Ta določba je popolnoma jasna. Po ustavi je večina številčna večina. Drugi ustavni činitelj res lahko reče vladi, da eni ali drugi parlamentarni skupini ne veruje, toda to ni dopustno. Če bi smel drugi ustavni činitelj tako govoriti, potem bi bil parlament zadet v srce, kajti v tem slučaju bi drugi ustavni činitelj vedno lahko zmanjševal večino v korist manjšine, ki bi bila njemu všeč. Tako postopanje pa se mora imenovati potvarjanje ljudske volje. V takih slučajih mora priti do razdora med drugim ustavnim činiteljem in med narodom, ni pa nam treba pripovedovati, kako se taki spori navadno končujejo. Zato pa način, kako hočejo danes sestaviti novo parlamentarno večino, ne odgovarja niti ustavi niti parlamentarnim navadam, ampak je način, kakršnega se je posluževal kralj Milan, ki se je moral vsled tega prestolu odpovedati, njegovega sina Aleksandra pa je ta način veljal glavo. Borbe s kraljem pa naša država ne potrebuje, ker škoduje obema. Zgodovina Pašić-Prbečevićevega kabineta nam le dokazuje, kako se ne sme delati. Edina prava pot iz krize je stroga ustavnost in parlamentarizem.

p Pašićeva bolezen se je zopet poslabšala. Če se ne bo zboljšala, bo moral iti v inozemstvo. Trpi na vapnenju žil.

Schicht

Pravo **Schichtovo** -milo z znamko „Jelen“ je najboljšje in v uporabi najcenejše milo na svetu. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

SIRON · DOMOVINE

BUČKA.

(Alkohol in pretep.)

Nesrečni alkohol igra med naše mladino lastno vlogo. V noči od 13. na 14. januarja 1924 so se fantje Anton Novak, Avgust Novak, Martin in Ferdinand Kotar, Alojzij Zaidaršič ter Ivan Golob in Anton Komljanec v vinotoču Alojzija Pevca v Močvirju, nekaj malega sprli. Zadnja dva sta bila v vinotoču. Za njimi so prišli gori imenovani drugi fantje ter prinesli s seboj kele, ki so jih pustili pred gostilno. V gostilni so se sprli. Ta prepričala pa gostilničar in Ivan Golob poravnala. Okrog polnoči so Novak in njegovi tovariši odšli. Ke sta za njimi prišla na plano Golob in Komljanec, so ju napadli, tako da sta se s krvavimi buticami vrnila v gostilno. Zunaj so še razgrajali, potem pa utihnili. Nato sta prišla na plano Komljanec in Golob. Vršil se je nov pretep, pri katerem je bil Anton Novak od Ivana Goloba na levem licu s nočem urenan od čela do vrata. — Pretečeni teden se je zaradi tega vršila pri okrožnem sodišču v Novem mestu kazenska rasprava. Golob je bil tožen zaradi teške telesne poškodbe. Izgovarjal se je, da je bil napaden in da je v silobranu izvršil poškodbo, kar se mu je tudi posrežilo dokazati po svedecu sagozorniku edvetniku dr. Česniku, nakar so 30. razsodili le zaradi preokroženega silobrana na 14 dni zapora.

IZ PREDDVORA NAD KRANJEM.

(V odgovor »Domovinic«.)

V zadnji »Domovinic« je dopisun-nedemažita napadel naše orle in orlice, ki so mu svedela tri v peti. V tem dopisu tarnate in tožite, da bje šolski oder boj za obstanek. Čemu pa vam ga je bilo treba. Ogromne tisočake ste zabili vanj, bilo bi bolj pametno, ako bi jih bili porabili v prid šolski knjižnici. Saj vam je za šolske predstave naše prosvetno društvo pustilo oder in dvorane na raspolago. Pa ste raje začeli na svoje s namenom upropasti našo organizacijo, prigovarjali ste našim orlom in članicam, katere sedaj napadate, da bi jih pridobili zase, ker bi s tem imeli še izveštane igravce. Ker se vam pa ni posrečilo, zato pa sedaj v umazano »Domovino« stresate svoje jezo ter jih dolžite obrekovanja. Kdo pa obrekuje? Kar pred sodišče s njimi! Niti v misel vas nihče ne vzame. Pojte, pojte, ne bodite smešni in ne iščite strahov, kjer jih ni. Saj vaš član sam dopoveduje okrog, da nabira člane za sokola in koliko da jih že ima. Glede uspehov, s katerimi se hvalite, in toliko napovedanega reda in discipline pa: Ali naj vam pokličemo v spomin predstavo »Razstavec«, kjer ste igrali samo eno dejanje, potem ste se pa rasili in gledavce pastili za cedilo. Ali pa morda sadnje predstave, ki ste jo imeli ob zaključku sezone, kjer ste skupaj zbežali liberalno gospodo iz Kranja, da je izzivala s živijo-klici na orjuno in s sokolsko koračnico. Mislimo, da k temu ni treba še posebnih pripomb. Pripomnimo samo, da se motite, ako mislite, da bodo prinesli uspehe šolskemu odru take vrste dopisi v umazani »Domovinic«.

VODICE.

(Sadjarska razstava.)

Dne 5. in 6. t. m. je priredila podružnica »Sadj. in vrtn. društva« v Vodiceh sadno razstavo s sadnim ogledom v društvenem domu, ki je prav imenitno uspela. Med sadjarji cele županije je bilo zanimanje za razstavo jako veliko. Razstavilo je sadje čez 70 sadjarjev. Sadje je bilo razstavljeno po sadnih vrstah in ne kakor dosedaj običajno po razstavljavcih, kar je delo precej otežkočilo. Sadne razstave se je udeležila tudi Gospodinska šola iz Repeni s svojimi sadnimi in vrtnarskimi izdelki. Ni bil namen te razstave pokazati temvratu kaj imamo in se s tem postavljati, temveč namen je bil pregledati naše vrste sadja in na podlagi tega pregleda usmeriti naše sadjarstvo na pot gospodarske okrepitve po zgledu drugih naprednih sadjarskih dežel. In res je naša razstava pokazala, da imamo veliko znanih in dobrih vrst, pa tudi veliko neznanih in ničvednih, ki v naprednem sadjarstvu sploh niti v poštev ne pridejo. Poka-

zala je tudi, da je v naših sadovnjakih skoraj vsako drugo drevo druga vrsta, vsled česar ne prinaša sadjarstvo niti z daleka tistih dohodkov, ki bi jih moralo prinašati.

V nedeljo popoldne ob pol 4. uri je imel višji sadj. nadzornik g. M. Humek predavanje v nabitno polni razstavni dvorani. Predavatelj je zlasti poudarjal v svojem govoru, da se moramo otresti dosedanjega načina v našem sadjarstvu z vseprijemnim sajenjem in cepljenjem, kar ravno pride pod roko, a čimer se povečamo zmešnjavo v tej tako važni panogi našega gospodarstva. Oprijeti se moramo enotne vrste in v ta namen je priporočal za izbor zlasti sledeče vrste sadja: Bojkovo jabolko, mašanegar (gambovec) rdeči mašanegar, bobovec in šampanjsko reneto izmed vrst z gladko kožo, izmed kosmačev pa: damasonove, parkerjeve in za najboljše lege kanadke. Poudarjal je tudi, da moramo nastiti to zmešnjavo v sadjarstvu z dveh strani: s precepiljanjem in z novim zsanjanjem, ako hočemo, da se tudi naše sadjarstvo približa onemu naprednih dežel.

Sedaj je sadjarji vrsta na nas, da se po teh naukih tudi ravnamo, da vsi organizirani v naši sadjarski podružnici z združenimi močmi napademo to zmešnjavo; in če se nam posreči, da to premagamo, tedaj lahko pričemo: naša prva sadjarska razstava je dosegla svoj namen!

IZ ŠT. JERNEJA.

(Razno.)

IZ ŠT. Jerneja je vedno dovolj novle, žalostnih in veselih. Dne 11. oktobra nas je zadela nesreča. Po »Ave Mariji« je pričel goret farovski pod in do tal pogorel. Sreča je bila, da ni bilo sapa, ker drugače bi gotovo pogorela tudi bližnja gospodarska posestva; škodo cenijo izvedenel na 300.000 K. Kdo je zažgal, se še ne ve. Lahko je bila nesreča, lahko pa tudi zlobna roka.

Dne 15. t. m. se je pričel gospodinski tečaj. Vodi ga g. Podlasek. Misel za ta tečaj je sprožila Kmetjska zveza in potom županstva nam ga je pokrajinska uprava dovolila. Dekleta so zato hvaležna in prav bi bilo, da bi zaprosili še za zimski tečaj. Če se oglasi dovolj deklet, ga bomo poskusili. Žal jim ne bo.

Vinska letina je srednja. Nekateri vinogradniki se pohvalijo, da so ga pridelali več kot lansko leto, drugi pa zopet tožijo, da manj. Kakovost pa je vsekakor boljša od lanskega leta. Vinski trgovec se že oglašajo. Cena se suče okrog 25 K. Ko bi bila železniška zveza ugodnejša, bi bil promet gotovo v vsakem ziru živahnejši. Čedalje bolj čutimo potrebo železniške zveze med Novim mestom in Brežicami. To bomo vedno zahtevali, dokler ne dosežemo!

RETEČE PRI ŠKOFJI LOKI.

(Protialkoholno predavanje.)

V nedeljo, dne 26. okt. je na povabilo g. župnika prišel k nam g. Leop. Puhar iz Ljubljane predavat o treznosti in o protialkoholizmu sploh. Dopoldne je imel eno predavanje za mladež, popoldne pa za odrasle. Predavanje, združeno s skiptičnimi slikami je bilo v poljudno-poučni obliki prirejeno, zanimivo in mestoma tako pretresljivo, da so poslušalci čisto brisali solze. Vmes je pa vpletel tudi kako mišno zgodbo, ki je privabila srčen smeh. — Ljudje, ki so se v obilnem številu odzvali, so bili zelo zadovoljni, tudi fantje in mošje. — Dal Bog, da bi se po predavateljevih besedah tudi ravnali, da bi tudi pri nas začeli gojiti treznost. Predvsem, da bi se take hiše, ki jim je za trezno in moralno življenje, naročile na zelo poučni list »Prerode«, ki je za odrasle in »Mladega junaka« za deca. Če ne vsaj več hiš na eno številko skupaj, da ne vsaj več hiš na eno številko skupaj, da bi potem list romal v teh dolgih zimskih

večerih od hiše do hiše. Predavatelju pa bodi še na tem mestu izražena zahvala za njegov trud. H koncu pa priporočamo tudi drugim faram, da bi si preskrbele taka predavanja, posebno še ker se lahko priredi brez stroškov, rodi pa lahko obilo uspeha.

STARI TRG PRI LOŽU.

(Sadna razstava.)

Sadjarska in vrtnarska podružnica v Staremtrgu je priredila dne 12. oktobra t. l. sadno razstavo. Otvoril jo je predsednik podružnice g. Jernej Paje. Pri nabitno polni dvorani v šoli je, preden se je odprla druga soba, kjer je bilo razstavljeno sadje, imel predavanje o sadjereji višji kletarski nadzornik g. Franc Gombač, ki se je kot zastopnik sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani udeležil razstave. Ljudstvo je z največjim zanimanjem sledilo g. predavatelju, kateri je tudi na razna sadjarsva se tikajoča vprašanja točno odgovarjal. Ko je prvi govornik končal, je povzel besedo njegov tovariš okrajni ekonom g. Franc Kafal v Novem mestu, ki je posebno opozarjal, katere sadne vrste jabolk in hrušk bi se v našem kraju najbolj obneslo gojiti. Govornik je nadalje razkazoval posamezne vrste namiznih in drugih jabolk, katere bi bile najbolj dobre in pripravne za trgovino, ter poudarjal, koliko sadja bi se lahko dalo s pravilnim ravnanjem spraviti na trg. Končne se je na priporočilo imenovanih strokovnjakov sklenilo, da bomo v tukajšnji sadni drevesnici pri šoli v Igavasi, ki je last tukajšnje kmetijske podružnice, gojili samo naslednje vrste jabolk: 1. Gdanski robač; 2. Baumanova reneta; 3. Herberstova reneta; 4. Kosmač (lederec); 5. Carjevič; 6. Londonški pepino; 7. Landsberaka reneta in 8. Bobovec. Vse navedene vrste so bile od več posestnikov razstavljene. Veliko je bilo tudi sadja z domačimi krajevnimi imeni, ki pa ne pridejo tako v poštev. Razstava se je ob 5 popoldne zaključila. Bila je prva v naši dolini, in upamo, ker je ista tako dobro uspela, da bo našim sadjarjem in prijateljem sadjarstva v veliko spodbudo.

KRIŽE NA GORENJSKEM.

(Ugotovitev.)

Izključili so me iz gasilnega društva, ker sem baje jaz dopisal prvi dopis o gasilski veselici, priobčen v št. 38. »Domoljubac«. Gospod tajnik gasilski, o tem bo dalo pojasnilo cenjeno uredništvo koncem dopisa. Pa me zaradi tega niste izključili, ampak ker sem »Orel« in z vašim početjem nikakor ne morem soglašati. Da je gotovo to vzrok moje izključitve, je dokaz strupeno napadanje orlovskega odseka od strani gasilnega društva. Zmerjanja s farškimi bandami pri Jaku ne boste tajili. Svoj srd in žolč zlivate na naše društvo; pa svobodno vam, le dajte ga, s tem ne boste nič omajali, pač pa s tem dokazujete svojo olikanost. — Franc Poljanec ml., član orlovskega odseka v Križah. (Podpisano uredništvo potrjuje, da Franc Poljanec ml. do danes ni postal niti pisal nobenega dopisa v naš list. Uredništvo »Domoljuba«.)

ČRNO MELJ.

(Razno.)

Meseca maja smo napravili pri stranskem oltarju M. B. električni vence, na katerem gori poleg štirih velikih žarnic še petinpetdeset malih. — V dnevih 9., 10. in 11. avgusta smo romali (oseminpetdeset nas je bilo) na Trsat. V nedeljo, dne 10. avgusta je imel g. Pavlin pridigo za nas, nato je bila peti sv. maša in skupno sv. obhajilo romarjev. Po končani pobožnosti smo se podali z ladjo po morju v Kraljevico in Crikvenico. Zvečer smo se vrnili na Trsat, tam smo zapeli za slovo litanije M. B. in se napotili do-

I. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljše ameriške bombaže. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

mov. Val so objavili: prihodnje leto gremo zopet. — Začetkom septembra smo dali v orglje nove piščale na mesto onih, ki nam jih je ugrabila vojska. Delo je izvršila tvrška Brandl iz Maribora. — Dne 21. septembra se je vršil pri nas evharistični shod. Iz vseh, tudi najbolj oddaljenih belokranjskih župnij so prihiteli verniki, da bi se skupno poklonili svojemu Bogu skritemu v skromni podobi kruha. Iz mnogih krajev so prihajali v večjih skupinah prepevačev nabožne pesmi kakor ob kakšnem romanju. Cerkev je bila bogato z veneli okrašena in lepo razsvetljena. V soboto zvečer ob pol 9. uri je tukašnja mestna godba igrala mirozov, vsa okna so bila razsvetljena. Po končanem mirozovu je v uvodnem govoru pojasnil pomen in namen euharističnega shoda č. g. Ciril Lekšan iz Vinice; nato je bilo izpostavljeno sv. R. T., ki je ostalo izpostavljeno skozi celo noč in v nedeljo do dveh popoldne. Skozi celo noč so verniki molili in peli. Ob polnoči je bila slovesna sv. maša, po kateri je silno veliko število vernikov pristopilo k sv. obhajilu. Zjutraj je imel govor č. g. Rafael Grobljar iz Semic; ob 8. uri je govoril č. g. Fr. Zupančič iz Starega trga. Po osmi sv. maši je bilo skupno sv. obhajilo otrok vseh šol tukašnje župnije. Ob 9. uri je bilo pri sv. Duhu zborovanje vseh belokranjskih tretjerednikov. Vodil ga je P. Pavlin. Ob 10 je govoril č. g. Anton Vovk iz Metlike. Popoldne ob 1. je bilo zborovanje vseh belokranjskih Marijinih družb pri sv. Duhu. Popoldne ob 2. se je vršila ob velikanski udeležbi procesija s Najsvetejšim, katere sta se udeležila tudi g. okrajni glavar in g. komisar in orožništvo. Ob koncu procesije je imel na glavnem trgu pred posejilnico pri okusu napravljenem oltarju sklepni govor preč. g. dekan J. Pavlovčič. Po zahvalni pesmi, ki jo je igrala mestna godba, se je podelil navzočim blagoslov, in Najsvetejše je bilo prenečeno v cerkev. Vsi udeleženci so si odnesli najboljše spomine. Poskusili smo obuditi k novemu življenju tudi mladeniško Marijino družbo; v nedeljo, dne 12. t. m. je bil prvi shod.

MORAVČE.

(Občni zbor kmetijske podružnice.)

Po dolgem času moramo zopet nekaj poročati. Povejmo, da se naši liberalci boje ljudske volje. V nedeljo 19. t. m. smo imeli občni zbor kmetijske podružnice. Ker so liberalci vedeli že naprej, da nimajo večine, so naredili neveljavni občni zbor. Kadar bi imel človek utoniti, je vsaka bilka rešitve dobra. Ko se ta izgine, bo pa vsega konec. Naj je liberalizma pri nas še silno malo. Mi smo tega obnega zbora veseli, ker so ljudje spoznali liberalno zagrizenost. Dne 2. nov. se bo vršil pravilni občni zbor kmetijske podružnice. Pridite gotovo vsi!

TOPLICE PRI NOVEM MESTU.

(Naše kopališče.)

Kopališče je obiskalo v letošnji sezoni 655 gostov. Cena stanovanja in hrani je primerna današnjim razmeram. Kdor količnik pozna pariteto denarja s predvojnimi časom, temu sedanje cene nikakor niso pretirane. Število gostov se ni doseglo predvojnega višine, a stalno narašča. Zabav in prireditvenega hrušča zdravilišče res ne nudi, ima pa priznano prvovrstni vrelec, ki je olajšal bolečine že neštetim trpinom. Preprosta domačnost in tihi parki izredno ugodno vplivajo na živce. Kolkor bolj bodo naše Toplice iskale modernega komforta, toliko več bodo ugabile na mikavnosti. Se ena stvar je, ki tudi nam ne ugaja: kalenje nočnega miru. Nič nimamo zoper lepo pesem, nezno pa je večjih pijano kričanje brezobzirnih pobov. A tudi to se bo gotovo v prihodnje omejilo.

TRŽIČ.

(Proslava osvobođenja.)

Bliža se zopet obletnica naše osvoboditve izpod nemškega jarma. Dan 29. oktober 1918 bo v zgodovini Slovanov zapisan s velikimi črkami. V naša sreča pa ga zapišimo s hvalečnostjo tako, da podarimo na ta dan mladini, naši šoli v Tržiču, ki ga proslavljamo vsako leto enako, velik dar za knjige revnim učencem in za šolarsko kuhinjo, ki nudi dnevno 25 učencem hrano. Tako proslavimo najlepše šestletnico našega osvobođenja.

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj.)

GOSPODAR

Porast dinarja.

Zboljšanje naše valute se kaže zlasti v porastu dinarja, ki ima svoj izvor v ugodnih gospodarskih in finančnih prilikah. Zanimivo je pa vedeti, kaj največ vpliva na dviganje valute v sedanjem času. Tu igrajo razni važni razlogi svojo vlogo. Najprej smo sedaj jeseni in največji izvozni sezoni, v kateri je nastal velik dotok vrednostnih papirjev (deviz) iz inozemstva, ki naravno zvišajo vrednost dinarja. Vrh tega vpliva tudi pomanjkanje denarja na njegov dvig, ker se novi bankovci ne izdajajo: dinar je torej dražji, ker ga je malo in ker se mnogo po njem povprašuje. Toda vsled tega bi dinar še bolj porastel, če ne bi Narodna banka pokupila velik del deviz, ki so bile na tržišču preveč. S tem pa ima v rokah njegovo kolebanje in ga drži sedaj prilično stalno na blizu 7.50 švicarskih frankov, ker lahko vsak čas krije povpraševanje po tujih devizah. Seveda ta stalnost ni še popolna, ker nam gre za to, da priborimo naši valuti čim večjo vrednost. Seveda pa valute ne smemo dvigati prehitro, ker bi bilo to lahko v škodo našega notranjega gospodarstva, ampak dvig se mora vršiti stopnjeoma, kakor to dopušča gospodarsko stanje države in njene finance. Na povišanje vrednosti dinarja vplivajo tudi veliki krediti, ki so jih naše banke za kratek rok dobile iz inozemstva. Ti krediti pa lahko pozneje škodujejo našemu dinarju, če ob času svoje zapadlosti, ko jih bo treba odplačevati, ne bo dovolj deviz v državi sami. Če pa v tem oziru ne bo težko, potem se bo vpliv teh kreditov pri odplačevanju manj občutil. To so torej pravi vzroki dviganja in padanja naše valute.

II. Kaj je bilo potem.

Za našo sadjarstvo je nastopila nova doba in širjenja sredi minulega leta. Sadje je pridobivalo vedno večjo veljavo, zlasti ko se je jel razvijati promet po železnici. Bolj in bolj so uvideli, da je stari način vzgoje mladega sadnega naraščaja prepočasen in nezanesljiv. Jeli so vzgajali sadno drevje na veliko in nalašč v to svrhu urejenih vzgojevališčih — v drevesnicah.

Sosedna Nemčija je v tem oziru silno napredovala. Pa tudi bivša Avstrija ni zastajala. Drevesnice so rastle kakor gobe po dežju, male in velike, javne in zasebne. Milijoni in milijoni mladih sadnih dreves

KRANJ.

(Prireditve.)

Na splošno željo našega občinstva se bo igra »Dekle z biserik« ponovila na praznik vseh svetnikov, 1. novembra ob 4. uri popoldne. Da je igra res lepa in zanimiva, a tudi lepo igrana, priča to, da je bila prostorna dvorana Ljudskega že dvakrat nabito polna. Kdor še ni videl te igre, naj ne zamudi ugodne prilike!

so se vzgojili, razpečali, posadili in negovali. Tudi pri nas se je mnogo storilo, dasi daleko ne toliko kakor drugod. Naša kmetijska družba, njene podružnice, šolski vrtovi, na Štajerskem deželni odbor, veledevesničar Klenert in še razni drugi, so desetletja vzgajali na stotisoče sadnih dreves in jih razširjali vse križem na blizu in daleč. Zanimanje za sadjarstvo je rastle in prodrlo do zadnjega bajtarja. Naravna posledica je bila, da se je sadni pridelek množil od leta do leta in da je bilo ob dobrih letinah ponekod sadja kmalu preveč za lastno domačo potrebo. Kam z njim? Na vsak način ga je bilo treba kako drugače obrniti v prid. S sušenjem je šlo prepočasno, sadje ne čaka. Zato so se ljudje oprijeli sadne uporabe, ki je bila najpreprostejša in vsaj na videz najugodnejša, da so se mogle velike množine raznovrstnega vobče malotrpežnega blaga hitro in brez posebnih težkoč rešiti pred propadom. Začeli so predelavati sadje v mošt in kuhati iz njega žganeje. Čim bolj se je sadjarstvo enostransko pospeševalo in širilo, tem več je bilo seveda sadja, ki ga ni bilo mogoče zmagati po starem načinu, da bi se bilo namreč obrnilo za hrano; zato se je pa temveč naprežalo mošta in temveč nakuhalo žganja. Tako je šlo naprej in naprej, ponekod celo do današnjega dne.

Vprašati bi utegnil kdo, zakaj se sadje ni prodajalo kakor se prodajajo drugi pridelki, ako jih je preveč za dom. Lahek odgovor! Zato ker povprečna roba ni bila in žal marsikje še dandanes ni za kupčijo. Seveda se je sadna kupčija razvijala v isti dobi kakor se je širilo sadjarstvo, toda žalibog tedanji pospeševalci sadjarstva se niso zadostno ozirali na zahteve te novodobne kupčije. Hodili so svoja pota. Sadjarstvo so širili tja vendar brez načrta in brez pravega smotra. Največ so pač zakrivilo v tem oziru drevesnice, ki so mnogo bolj upoštevale želje in interese ljubiteljev sadjarstva, nego praktične sadjarje po poklicu. Kar tekmovalo so med seboj, katera bo imela večjo izbiro in večje število sort, med katerimi je bilo pa razmeroma prav malo sposobnih za kupčijo. Neuki in nezkušeni sadjarji so hlastali le za novimi sortami, ne da bi se bili vprašali, če so za njihove namene in ne da bi bili kaj premišljevali, kako bodo uporabili sadje, ki ga bodo rodili. Zmešnjava v sortah je bila vedno večja in le redki so tisti srečni sadjarji, ki imajo po več dreves iste dobre sorte sposobne za kupčijo. Navadno je vsako drevo druge sorte. Pridelek je mešanica brez prave veljave za kupčijo.

Sicer so se že zgodaj pojavili glasovi, ki so zahtevali o tej zadevi neki red in

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.
Sivo ali travnik. Če ne boš podpisal, ne daj!

smotreno delo. Sestavili so se v posameznih pokrajinah sadni izbori in marsikaj se je ukrenilo, da bi se zajezila poplava s tolikimi sortami. Toda uspeh je bil malenkosten zlasti po naših krajih. Pravo prepričanje ni prodrlo dovolj globoko, večina se je držala starih načel: Lè saditi in saditi! Kaj saditi, da bo od pridelka primeren užitek, to je bila premnogim deveta briga.

Samega sebe po glavi.

Vedno in vedno povdarjamo, kakšno škodo trpi naš kmet, ker se ne poprime združništva. A ljudje se ne izučijo. Naslednji slučaj, o katerem nam poroča kamniška kmetijska zadruga, naj zopet dokaže, kako je združništvo potrebno. Cene fižolu so v poročilu ljubljanske borze označene 465 D za 100 kg franko Ljubljana, to je za 18.60 kron. Te cene nikakor ne odgovarjajo cenam na svetovnem trgu, za naš ribniški fižol.

Ker naš kmetovalec edino ta pridelek brez ogrožanja lastne prehrane lahko proda in mu je ta izkupiček edini, s katerim poravnava davke, zavarovalnine, eventuelne obresti in oskrbi potrebno obleko družini, smo si kot Kmetijska zadruga šteli v dolžnost, ta pridelek kolikor mogoče visoko dvigniti v ceni, da kmetovalci čim več prejmejo denarja za svoj fižol. Obrnili smo se do francoske firme s ponudbo nekaj vagonov fižola, katera nam je nudila 2 franka 20 cent. za lepo očiščeno, povzročeno blago, postavljeno na francoski trg.

Izračunali smo na podlagi sedanje vrednosti francoskega franka, da bi prejeli za poslani fižol prosto carine in prosto vozine v Parizu okrog 37 K za kg. Vsi stroški prevoza bi znašali okroglo 7 K pri kg, vsled česar bi bila primerna cena fižolu na našem trgu 27 do 28 K za kg.

Kot zadruga, katera ne sme in ne more preveč riskirati, nismo prodali fižola v Pariz, ampak smo ga prodali na podlagi teh informacij ljubljanskim trgovcem, in sicer enemu po 26.80 K, enemu pa po 27 K za kg, ter smo ta fižol doma od kmetovalcev nakupili po 26 K.

Takoj po dobavi prvega vagona so ljubljanski trgovci ceno znatno znižali in jo pripravili ribničanu do 18 K, četudi na francoskem trgu, kamor se naš fižol ribničan po največ izvažal, niso nič znižale, razen v kolikor je padel francoski frank vsled dviga našega dinarja, ki pa od daleč ne toliko, kolikor so se znižale cene na ljubljanskem trgu.

Da bi naš kmetovalec pri prodaji fižola ne utrpel takšne škode, smo se ponovno obrnili na francoski trg z vzorci našega fižola, s sklepom, da tudi riskiramo samo, da bi se nam posrečilo doseči francoske tržne cene.

Dobili smo od neke druge pariške tvrdke ponudbo za fižol ribničan po 2.10 franka za kg, postavljeno carine in vozine prosto v Pariz, kar bi zneslo 7.35 Din, to je 29.40 K za kg. Medtem smo tudi natančno ugotovili, da prevozniki in carinski stroški ne presega petih kron ter bi stal fižol odpošiljatelj 24.50 do 25 K.

Ako bi se priračunalo za stroške riziko in obresti 20.000 K pri vagonu, bi še vendar moral imeti fižol ceno 22 do 23 K za

kg, ne pa 18 do 19 K, kakor jo ima danes. Da pa je tako nizka cena fižolu na našem trgu, so krive izvozne firme, ker smo mi prejeli pred par dnevi iz Pariza pismo, v katerem nam javlja večja pariška firma, da je neka ljubljanska izvozna tvrdka postavila na francoski trg 30 vagonov fižola ribničan po 1.90 franka za kg, kar je nerazumljivo, zakaj naše tvrdke zahtevajo za naše blago v Franciji nižje cene kakor jih stavljajo Francozi sami.

Vsled tega je razumljivo, da se na naši zadrugi ne more in se ne bo posrečilo doseči povoljnih cen na francoskem trgu.

Temu so pa v prvi vrsti krivi kmetovalci sami, ker če se bolj cene pritiskajo nazdol, bolj silijo z blagom na trg in jih tudi ta slučaj ne izmudi, da bi se tesno oprijeli svojih zadrug in potom njih skupno postavljili na trg svoje pridelke, za katere bi brez vsakega dvoma lahko dosegli najvišje svetovne cene, ter bi s tem omogočili koristno delovanje zadrug. Zadruga bi se morale pa tudi vse brez izjeme zvezati v neko centralo, katera bi uvedla na svetovnih tržiščih svoja sezonska zastopstva, potom katerih bi vnovčevali vse svoje za izvoz namenjene produkte.

Kmetijsko posvetovanje.

V soboto 5. t. m. se je v Ljubljani v vseučiliški dvorani v bivšem deželnem dvorcu, kjer je nekdanj zboroval deželni zbor iranski, vršilo zborovanje in posvetovanje kmetovalcev in kmetijskih strokovnjakov iz cele Slovenije.

To posvetovanje je sklicala kmetijska družba na poziv kmetijskega ministra dr. Kulovca, pripravil pa ga je in vzorno vodil njen sedanji vladni komisar g. prof. E. Jarc. Posebno važnost je polagal na to zborovanje minister dr. Kulovec, ki se je zaradi tega pripeljal iz Beograda in prisel na posvetovanje naravnost iz kolodvca ter ves čas prisostvoval razpravam. Pri teh je imel priliko slišati želje in težnje kmetovalcev, pa tudi nasvete kmetijskih strokovnjakov, kako bi se dalo povzdigniti naše kmetijstvo in zboljšati gospodarsko stanje našega kmeta. G. minister pa ni samo poslušal, ampak je tudi sam posegal v debato in podal marsikatero pojasnilo k vprašanju in željam prisotnih kmetovalcev in strokovnjakov, kar je napravilo na vse udeležence najboljši vtis.

Razpored posvetovanja je obstojal v tem, da so najprej kmetijski strokovnjaki podali v kratkem poročilu glavne smernice enega izmed kmetijskih vprašanj, o katerem se je potem vnela debata, ki je bila izraz želja in potrebe kmetijstva. Debata je bila zelo živahna in je v njej bila podana prava slika današnjega stanja našega kmetijstva, začrtala pa je tudi smernice, v katerih se naj v bodoče giblje delovanje vlade in kmetijskih organizacij, da se naše gospodarstvo čim boljše organizira in čim uspešneje podpira.

Kmetijskih vprašanj je bilo osem, o katerih je poročalo devet strokovnjakov in ki so obsegala tri glavne skupine: živinorejo, rastlinogojstvo in kmetijski pouk. Za prvo skupino so poročali štiri referenti, in sicer je obdelal Martin Zupanc,

potovalni učitelj za živinorejo, vprašanje plemenske živine posebno z ozirom na domačo vzrejo bikov in merjascev, odbiranje krav z ozirom na mlečnost in izločevanje slabih mlekaric, uvoz plemenjakov samo za rejska središča in državni prispevki za izvedbo teh nalog.

Živinorejski instruktor A. Krištof se je bavil z organizacijo pospeševanja naše govedo- in prašičereje. Podal je zanimive statistične podatke o stanju naše živinoreje, o nazadovanju in njenih vzrokih, o gospodarski škodi, ki jo je pri tem utrpelo naše kmetijstvo ter prišel do zaključka, da glavna od pomoči temu zlu mora ležati v samopomoči naših živinorejcev. To pa mora na drugi strani znatno podpirati država, ki ima od tega največ koristi. Za samopomoč živinorejcev je pa potrebna izobrazba, ki jo morajo dobiti le potom teoretičnega in praktičnega pouka, ki ga izvajajo kmetijski strokovnjaki. Za pospeševanje živinoreje so neobhodno potrebne živinorejske zadruga raznih oblik, dalje redna premovanja živine, razstave, kontrolna društva in razne druge ustanove.

(Dalje prib.)

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Denarna vrednost 27. t. m. V Curihu notira dinar 7.50 centimov. 1 lira stane 3 Din, 1 dolar 69 Din, 1 funt šterling 313 do 314 Din, 1 francoski frank Din 3.70, 1 švicarski frank Din 13.40, 1 češka krona Din 2.07, 1 zlata marka Din 16.40; za 1 dinar dobimo 1014 avstrijskih kron ali 1140 madžarskih kron.

CENE.

g Tržišče z žitom. Žitni trg se je v minulem tednu kaj malo spremenil in so cene stalno pod vplivom deviznega tržišča. Največ prometja je bilo v umetno posušeni koruzi, po kateri se je povpraševalo predvsem za izvoz v Avstrijo in Češkoslovaško. Pšenice se je malo zahtevalo. Pač se je živahno želelo fižola za inozemstvo. Na italijanskih tržiščih je opaziti v splošnem živahno zanimanje za jugoslovanske kmetijske pridelke.

g Ljubljanska blagovna borza. Cene notirajo za blago postavljeno v Ljubljano: Pšenica domača Din 380, bačka Din 435, koruza bačka Din 335, oves bački Din 320; laneno seme Din 675; pšenična moka na bazi nulera Din 620. Fižol ribničan očiščen, franco Postojna Din 610; franco Ljubljana Din 460. Fižol prepeličar franco Postojna Din 575, franco Ljubljana 460. Fižol mandalon franco Ljubljana Din 350. Fižol rujavi franco Ljubljana Din 350.

g Gospodarska zveza, Ljubljana, notira sledeče cene:

Gnojila: Superfosfat rudninski 16 % po Din 120; superfosfat kostni 18-20 % po Din 100; razklejana bea kostna moka Din 210; tomaževa Hindra 17-18 % Din 150; kalijeva sol 40-42 % Din 170; kajnit 12-14 % Din 90.

Krmila: Klajno apno Din 4.50, pri manjšem odjemu Din 6; lanene tropine Din 4.50.

Vinogradniške in kmetijske potrebščine: Gumijevi trakovi Din 140; žeplo, dvojno rafinirano Din 3.75; trierji (čistilniki) znamke »Heid« MIA Din 2.900; trierji (čistilniki) znamke »Heid« MIB Din 2.800; mlatinice na ročni in gepeljni pogon Din 4.500; mlatinice na gepeljni pogon s sili in tresali Din 5.700; gepelji na 86 obratov Din 4.500;

gepelji na 24 obratov Din 4.000; okopalniki Din 1.000; bencin 725—730 * pri odjemu celega bareda Din 12.50.

Nadalje so na razpolago vsakovrstni stroji: št. stitniki (pajtelni), slamoreznice, sadni mlini, plugi, travniške in poljske brane, kose in brusi, vodne žage, brzoparilniki, kovani žebli, gnojnične sesalke, tehtnice, separatorji za mleko, zidarske ilice, kladiva, bakreni kotli, lopate za štiht, vodne sesalke, kosilnice, klinje za slamoreznice, brizgalnice, sejalni stroji, predležja itd.

ZIVINA.

g Ljubljanski živinski sejem 25. oktobra. Voli prvovrstni Din 13.50—14; volji rejeni Din 13—13.25; volji za vprego Din 12.50—12.75; biki debeli težki Din 13—14; biki lažji rejeni Din 10—11; krave rejene Din 9.75—10.25; krave klobasarice Din 7 do 8; teleta težja debela Din 17—17.50; teleta lažja rejena Din 15.50—16.75; teleta zaklana Dn 22—22.50; prašiči peršutarji Din 15.25—16.50; prašiči debeli Din 17—18; prašiči zaklani po kakovosti Din 20 do 21.50; koštruni in ovce debele Din 8—9. — Cene se v minolem tednu niso spremenile in tudi za bodoče ni pričakovati posebnih sprememb, ker so se cene prilično ustalile primerno s stanjem dinarja.

g Izvoz živine preko Rakeka. V mesecu septembru se je skozi Rakek izvozilo 1607 konj, 2533 goved, 138 telet in 144.000 komadov perutnine.

g Premovanje goveje živine v Predosljah. Zivinorejska zadruga v Predosljah pri Kranju je bila ustanovljena že l. 1911. ter je pred vojno marljivo delovala. Med vojno je pa neno koristno delo zaostalo kakor marsikatero drugo. Šele pred par leti se je združeno delo začelo obnavljati in, kakor je sedaj razvidno, ne brez brez uspeha. Marljivi kmetovalci, pospeševalci živinoreje, ki so zaurgro oživeli in jo danes vodijo, se hoteli pokazati, kaj so dosegli v par letih svojega delovanja in so priredili javno premovanje goveje živine zlasti svojih članov v nedeljo 26. oktobra 1924 na veleposvetu Brdo. Uspeh te razstave gorenjske cikaste živine je bil naravnost sijajen. Na premovanje je bilo prignanih 11 bikov, 63 krav in 24 telic, torej skoraj 100 glav živine. Krasen je že bil splošen pogled na to živino, ki je bila vsa izenačena, enake barve, enakih oblik, enakega stasa, torej enotnosti, kakor jo nismo še dosedaj opazili na nobenem premovanju ali razstavi na Gorenjskem. Nekatere živali so bile ne samo krasne po obliki ampak tudi po donosnosti. Ko smo si ogledali to razstavo lepe živine, smo bili prepričani, da znači ta korak velik napredek v naši živinoreji v tem delu Slovenije, ki ga bodo morali posnemati tudi drugi okraj. Premovanja so se udeležili tudi zastopniki oblasti in korporacij: Za velikega župana g. referent za kmetijstvo višji vet. nadzornik Fran Černe, za Kmetijsko družbo g. inž. Rado Lah, družbeni tajnik, in za Zadružno Zvezo kmet. strokovnjak Anton Kristof, ki so v svojih govorih spodbujali tamošnje živinorejce na nadaljnje delo v tej smeri. Posebne zasluge si je stekel zadružni tajnik Ivan Zupan in seveda predvsem načelnik g. Josip Umnik. Okrajni ekonom Jakob Hladnik je pa osebno veliko pripomogel k tako sijajnemu uspehu tega premovanja. Želimo posnemanja tudi v drugih krajih Gorenjske.

GOSPODINJA

SRAMEŽLJIVOST.

V otrokovi duši je naravno varstvo nedolžnosti — sramežljivost; treba ga je le gojiti. Migljaj brez besede označi otroku nedopustnost, ali kratka, resna opozoritev pri prestopku pojasni otroku, česa ne sme storiti. Mati naj že zgodaj zbudi v otroku strah pred grdimi besedami in dejanji. Iz vnanjega obnašanja sklepamo na čistost mišljenja in obratno: čisto mišljenje zahteva tudi lepo vnanje obnašanje. — Otroko je treba navaditi, da opravijo svoje potrebe na sramežljiv način. Mati sama jim mora biti najlepši zgled, kako se je obnašati pri kopanju, umivanju, oblačenju in slačenju. Ta najpriprostejša nega čuta sramežljivosti je prva podlaga za vzgojo čistosti srca. Seveda pa se je varovati pretiravanja, da otrok ne izgubi svoje preprostosti in ne dobi napačnih pojmov o čistosti in sramežljivosti. V to poglavje spada tudi, da govorimo o načinu, kako naj mati pouči svojega otroka, ko prehaja v dobo zrelosti, ali če, izzvan po okolnostih, zahteva pojasnila. Navadno mati v zadregi zavrne otroka z nekaterimi besedami, ki mu ničesar ne povedo. Otrok se zdaj, zlasti ako je bil neprijazno zavrnjen, obrne po odgovor drugam. Ali pa more biti materi vseeno, kdo mu dá ta odgovor in kako mu ga dá? Ali naj dopusti, da se to zgodi na surov, hudoben, pohujšljiv način? Ali se ne čuti za to poklicana ona sama, ki je vedno otroku najbližja? Ali naj prepusti svoj materinski vpliv na nadaljnjo нравstveno vzgojo kratkomalo drugim, tujim, nepoklicanim? In to stori, ako ne zna pridobiti otrokovega zaupanja v tem času in na tem polju, ako ne zna posredovati prave vtisa v tej stvari in ako ga ne zna vtisniti v otrokovo dušo na enostaven, resen in plemenit način, da s tem zajame otrokovo dušo in zadovolji naravno vedoželjnost. Ako otrok v tako preprostih besedah izve najvažnejšo, koli-

kor je namreč za njegova leta primerno, potem sprejme to kot dejstvo, ki ne nudi njegovi radovednosti nobenega razglabljanja. Dobro vzgojen otrok tudi ne vprašuje dalje, zlasti ako mati pripomni, da bo pozneje, ko bo bolj razumel, izvedel še, kar je treba. Glavno je, da pridobi mati otrokovo zaupanje in se tudi v bodoče v teh ozirih obrača nanjo. Le posamezen pouk v družini je primeren za zdravo in pravilno razumevanje v teh stvareh. In ravno mati s svojo ljubeznijo do otroka more tej razlagi vtisniti nekako duhovno vsebino, ki je nujna za prvi vtis. — K mnogim, velikim in težkim nalogam svojega materinskega poklica mora mati privzeti tudi to, ki navadno usmerja vse nadaljnje otrokovo življenje.

CVETJE POZIMI.

Pozimi pa rožice ne cveto, poje narodna pesem. A nokaj jih je, ki nas tudi v sredi mrzle zime, o božiču, novem letu, o svečnici, razveseljujejo s svojim lepim cvetjem in prijetnim vonjem. Seveda jih je treba prav negovati. K tem cveticam lončnicam spadajo v prvi vrsti cvetlice čebulnice, kakor hiacinti, tulipani, narcise in še druge. Meseca novembra nasadimo čebule, gori imenovanih cvetlic v majhne lonce. Prst za te čebule naj bo navadna kompostnica. Prvotno jih namočimo in postavimo na hladan prostor, najboljšo v nezakurjeno sobo. Ko odženo in je bet s cvetjem že popnal iz čebule, donemo lonec na toplo, najboljšo pred solnčno okno tople sobe. Tu se bet in cvetje hitro razvije. Ker bi na pregorkem prostoru cvetlica prehitro odvela, jo postavimo zopet na hladno, seveda ne premrzlo, da ne pozebe. Za časa cvetja moramo pridno zamakati. Ko je cvetlica odevela, prav malo zamakamo. Čez 4 do 5 tednov pa z zamakanjem popolnoma prenehamo. Čebulo vzamemo iz lonca, ko so se začeli zeleni deli sušiti. Te čebule

LETINA.

g Vinska letina v Belokrajini. Trgatev se je v glavnem vršila prvi teden oktobra. Množina pridelka je po različnih legah zelo različna. Povprečno je letos ena tretjina ali slaba polovica normalnega pridelka. Nekateri kraji, zlasti v visokih legah, niso pridelali skoro nič. Redki so bili oni, ki so toliko vkletili kakor lani. Kakovost je prav dobra in presega ono minolega leta. Kupci se že oglašajo posebno v metliški okolici, kjer plačujejo mošt baje po 7.50 Din. Za staro vino se zahteva po 7 do 12 Din.

RAZNO.

g Domače drevesnice. Med vojsko smo brali neke dopis učitelja, ki je bil v Srbiji na vojski in ki je sporočal, da ima v Srbiji vsak kmet svojo drevesnico. To je kaj pametna stvar. Vsako leto se dela toliko mošta in ima na razpolago toliko peček, pa se to nič ne izrabljuje. Za razno drugo semenje skrbe gospodarji, da ga ni treba kupovati — kako lahko bi zagrabil kak kot na vrtu, kjer bi

imel vedno pripravljenih nekaj divjakov in mladih drevcev, da bi jih imel vsak čas doma na razpolago. Sedaj se sadjarji ujemajo v tem, da drevje na divjaku cepljeno še najbolj odraste in najdalje ostane. Če bi imel divjake pri roki, bi jih ne bilo treba nikdar celo po tujem svetu iskati.

n Trojna glavna skupščina Zadružne zveze v Ljubljani se bo vršila dne 20. novembra ob 10 dopoldne v dvorani Akademiskega doma poleg hotela Union na Miklošičevi cesti. Za udeležence skupščine je prometno ministvo dovolilo polovično vožnjo po vseh državnih železnicah od 18. do 22. novembra vidljivo. Udeleženci naj na vstopni postaji vzamejo celo karto do Ljubljane. Pri izstopu v Ljubljani naj vozne karte ne oddajo, ker bo veljala skupno s potrdilom o udeležbi tudi za vožnjo nazaj. Potrdila o udeležbi se bodo izdajala na skupščini v Akademskem domu.

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

shranimo na suhem prostoru do drugega leta. Cvetje v zimi ti trud, ki ga imaš, bogato poplača in radi tega je gojenje in strežba toplo priporočati.

PRIPOVEDOVANJE PRAVLJIC.

Otrokova živahnost, njegovo veselje za izpremembo, njegov gibalni nagon so vzroki, da ga zanima zlasti vse ono, kar se strinja z njegovim razpoloženjem. Ker je njegove narava taka, da ljubi vse, kar je v zvezi z njegovim razumevanjem in njegovim duševnim življenjem, zato zelo rad poslušava pravljice, pripovedke in zgodbe. Njegova živahna fantazija si predstavlja vse zelo živo in resnično. Močan vpliv takega pripovedovanja opazimo, ker otrok besede pripovedovalčeve kar požira, oči kar ne more odtrgati od njegovih ust. In to ne samo pri novi povesti, ampak tudi morebiti še bolj pri taki, ki jo je že večkrat slišal, kajti tu že fantazija (domišljija) sama izpreminja in deluje čisto po svoje. Pri pripovedovanju naj mati pazi, da odgovarja pripovedovalna snov otrokovemu razvoju, in tudi njegovim razmeram, ker le potem ima kaj koristi od tega. Tako pripovedovanje namreč nudi otroku zelo mnogo duševne hrane. Vadi se pri tem misliti, predstavlja si, njegova domišljija deluje, vadi se v razumevanju in njegovo čustvo se vzbuja, nastanejo že tudi prvi sklepi v mladi duši. Mnoge in raznovrstne pravljice in pripovedke so prikladne za zabavo našim malim. Mati ali stara mati ima tu hvaležno polje za svoje delo. Že se bližajo zimski večeri, ki bodo zbrali celo družino okoli gorke peči in tedaj ne bo kmalu moči zadostiti otroškim željam po povestih. Bogato izbiro imajo naše mamice, toda kakor povesod, je tudi tu treba previdnosti in modre izbire. Otroku otroškega! Ne pripoveduj vseh podrobnosti, ki si jih otrok lahko sam misli! Pri pripovedovanju večkrat prenehaj, da pride otrok »do sape« in tudi stavi vprašanja, ki mu kar migljajo na jeziku. Ko je vprašal vse in si mu na vse odgovorila, potem pa nazaj k pravi povesti!

Poleg povesti in prilik iz otroškega življenja pa ne pozabi prebogate snovi iz življenja malega Jezusčka, ki je vedno otrokovi duši najbližja. Zgodbe sv. pisma nudijo obilico pripovednega in tudi praktično porabnega za vzgojo. Učinkovitejše so kakor vse pravljice, ki vplivajo samo na fantazijo, ker iz njih govori duh božji pripravljene in odprte otrokovi duši.

NASIM RODBINAM priporočamo našo domačo Kolinsko cikorkijo, izvrstni pridatek za kavo.

Ako piješ »BUDDHA« čaj, vživaj že na zemlji raj!

JOHAN
se dobi v vseh
specijalnih prodajalnah

STREŽBA BOLNIKOV.

Zelo važna je tudi oskrba okrevaljočih, da ne zapadejo zaradi raznih prestopkov zopet stari ali še hušji boleznim. Ko bolnik že lahko nekoliko ustane, ga je treba varovati prevelikega napora in prehlajenja. Med oblačenjem naj večkrat počiva. Stati ne sme dolgo, ker ga to bolj utruja kakor pa hoja. Kakor hitro začuti utrujenost, naj leže odpočije. Takoj naj se vrne v posteljo, če ga mrazi ali če čuti mrzle noge. Ko prvič ustane, naj ga strežnica opiraje vede samo do bližnjega naslonjača ali druge postelje, kjer naj odet počiva kaki 2 uri in se potem zopet vrne v posteljo. Pri oblačenju in hoji ga je treba opirati, a ne tako, da preveč čuti, ker okrevaljoči navadno nočejo priznati svoje slabosti. Tisti čas izven postelje naj prebije, če le mogoče v kaki drugi sobi, ker mu izprememba zelo dobro dene; dobro pa je tudi zato, da se bolniška soba med tem časom temeljito prezrači. Umevno pa je, da je tudi tam treba bolnika varovati mraza, prepiha, slabega zraka, ropota itd. Navadno ima okrevaljoči zelo dober apetit; vendar mora biti zelo previden, ker je po daljših boleznih prebava navadno neredna. Vsekakor naj se mu dajejo spočetka lahka, potem vedno krepkejša jedila, a ne mnogo. Navadno naj okrevalenec je 5 krat na dan pa ne veliko nankrat.

Kakor hitro dovoli zdravnik, naj gre okrevalenec tudi na prosto. Gibanje na prostem pospešuje zdravje, kroženje krvi, prebavo in spanje. Paziti pa je treba, da se ne utruji in sploh naj se njegovim močem ne zaupa preveč. Kakor telesna pa je nevarna tudi duševna utrujenost; zato naj bolnik v dobi okrevanja tudi ne čita preveč.

Četudi je bolezen že popolnoma prestana, je treba bolnika še vedno skrbno varovati, ker je njegov organizem zelo občutljiv za razne škodljive vplive. Posebno pažljivo je v tem oziru treba obračati takim, ki so prestali pljučne bolezni, ker se te še potem rade pojavijo v kaki drugi obliki, ali pri takih, ki jih spremljajo druge bolezni, n. pr. škrlatica, ali pri legarju, ki se pri kakem prestopku v jedi rad ponovi.

HIGIJENA POSTELJE IN PERILA.

V postelji smo se rodili, v njej prebijemo četrtino svojega življenja, v njej umiramo. V spanju si iščemo nove moči, v spanju se pozdravimo. To pa samo v postelji, ki odgovarja zahtevam zdravstva. Naši pradedi si niso res belili glave zaradi kakovosti svojega ležišča. Že beseda postelj in postiljati nam povesta, da je bila prvotna postelja stelja: mah, listje, trava, seno, slama. Bivolove in medvedje kože služijo v severnih krajih še zdaj za postelj in odejo, kakor so bile nekdaj tudi pri nas, niso pa bile tako splošne kakor navadna stelja, tudi bolj nevarne zaradi mrčesa. Z napredujočo omiko so začeli basati steljo v žaklje, ki so jih imenovali slamnica ali listnica, plevnica ali pernica. Kjer je bilo dosti ovac, so začeli basati z volno. Zdaj se sramuje že gospodinja v hribih, ako nima žimnice in peresnic in polno blazin in pernic.

Res je čedna postelja dokaz pridnosti gospodnje, glede na zdravje pa je lahko

bolj primerna preprosta slamnica kakor pa draga žimnica: slamo si dobila na domačem podu, pretreseš jo lahko večkrat, zrahljaš vsak dan in obnoviš vsako leto. Tako imaš vedno čisto in zdravo posteljo. Za žimo pa enkrat ne veš, od kake živali je, drugi vleče jako nase vlogo iz života in s sten, rahljati je ne moreš vsak dan, ne sušiti, ne menjaviti vsako leto. Treba bi pač, da bi oprala žimo vsako leto, pa se večinoma le preskubi, in to ne vsako leto! Žima se je pa napila človeškega potu in smradu — in ko se segreje postelja, vdihuje in pije koža bolezen iz posteljine. So postelje v starih hišah, na katerih so že umrli trije rodovi, ne da bi bile postelje razdane in posteljina razcupana in prezračena. Tako je posebno po Istri, kjer imajo še strašno široke postelje in prav tako široke volnjače. Kdo pa more tako težo vzdigovati in prenašati na solnce? Pa saj ne mislijo na to.

Velika napaka glede zdravja je ta: Zjutraj je postelja vsa vroča, napojena človeškega vzduha, gospodinja pa hiti, da jo poravna in pokrije. Tako postaja posteljina vedno bolj vlažna in težka, odeja postane kakor svinec. Kadar se vležeš, posebno jeseni in po zimi, si kakor v ledu. Moreš biti zdrav v taki postelji? — Ne! Posteljo je treba zjutraj lepo razdreti, rjuhe, blazine in odejo na zrak obesiti, tako tudi nočne srajce, žimnice je treba nasloniti na steno ali posteljno končnico. Najbolje je, da je žimnica razdeljena na tri kose, ki se nosijo lahko ven ali postavijo na okna, pozimi k peči, da se presuše. Na Kitajskem, na Turškem in v nekaterih krajih v Italiji zgrnejo zjutraj posteljo in imajo čez dan na zračnem. Pri nas pa so na kmetih hiše, kjer ne nosijo posteljine sploh nikdar na solnce, dasi ima večinoma vsaka hiša in stanovanje toliko prostora, da bi to lahko delali vsak dan. V mestih ni marsikje prostora, vendar se trudijo gospodnje in če ne vsak mesec, znesejo vsaj večkrat na leto vse ven. Pa kaj je še mnogokje na kmetih s posteljo: Otroci je ponesnažijo, skačejo ves dan po njej, mačka, kokoš, pes, se valjajo po njej. Postelja je poleg tega še shramba za valjar, za glavnik in različne druge stvari — gospodinja postavi pehar s kruhom na njo, se čese in dne glavnik poln las poleg kruha — in tako naprej . . . Take postelje niso snažne, torej tudi zdrave ne morejo biti. In kaj še? Pogostoma leži zdrav z bolnikom v isti postelji! Tako gre bolezen naprej. Nič mu ne škodi, pravi, pa če ne škodi takoj, škodi lahko čez nekaj let, škodi lahko otroku, ako nisi čutil na sebi. Zjutraj umrje oče, zvečer se vleže že sin na isto posteljo, ki ni bila ne prezračena, ne oznažena . . .

KEFIR.

V eni prejšnjih številkih sem vam napisala, kako se pripravljajo jogurt, danes vam pa hočem napisati pripravljanje kefirja, ki glede okusa in zdravilnih svojstev nikakor ne ostane za jogurtom.

Kefir-glivice se dobijo v drogeriji, če pa tam ne, se pa naročijo iz Nemškega in sicer na naslov: Gesellschaft für Milchbakteriologie m. b. H. Frankfurt a. M. Te glivice se splaknejo 2—3 v mlačni vodi. Na 1 l mleka se rabi 2 grama ali pa majhna kavina žlica

glivic. Mleko se segreje na 80 stop. potem se shladi do 20 ali 25 stopinj. V to mleko se pridene gori označena količina splaknjenih glivic. Posoda, v kateri se pripravlja kefir, je najboljša lončen pisiker. Ta pisiker se pokrije in se da na hladen prostor za čas 24 ur. Vsaki dve uri se dobro premeša. Po 24 urnem stanju se mleko precedi. Čisto je kefir-mleko in je porabno takoj za pitje; kar ostane, so glivice, za daljno uporabo. Pri daljnji uporabi mešanje na dve uri izostane. To mleko je zelo prijetnega kiselkastega okusa. Ker je zelo redilno, se posebno priporoča slabotnim in rekonvalescentom.

KORUZNA POLENTA Z JABOLKI.

Polenta se takole pripravi: Stres v en liter slanega, osoljenega kropa pol litra koruznega zdroba, napravi v sredi do dna luknjo s kuhalnico, da se zdrob prekuha; naj vre 10 minut; potem prilij eno zajemalko mleka, pridene za oreh surovega masla ali žlico smetane, dobro jo zmešaj, potem stres na pomazan pleh; po vrhu polento nadevaj z dušenimi jabolki. Postavi jo potem še za 10 minut v pečico, zreži jo na kose, potresi s sladkorjem in postavi kot možnato jed na mizo.

KORUZNA POLENTA Z MEZGO.

Pripravi polento kakor zgoraj z jabolki in jo nadevaj z mezgo

JABOLČNA OMAKA.

Dve debeli jabolki operi, zreži in skuhaj s pol litrom vode. Pretlači jih, razgraj za eno žlico masti ali masla in pridaj še eno žlico moke; ko se to nekoliko zarumeni, pridene pretlačena jabolka z vodo vred, sladkorja pa po okusu, par žlic vina ali jabolčnika, košček cimeta ali limoninega olupka. Ko vse četrto vre, je polivka gotova.

JABOLČNI HREN.

Nastrgaj dve olupljeni kisli jabolki, deni jih v skledico in takoj prilij par žlic kisa, dve žlici nastrganega hrena, prav malo sladkorja (kavino žlico). Dobro premešaj in postavi z mesom na mizo.

RAZNO.

Novo pobištvo obvaruješ kučka (črva). Na kisovem cvetu povrej popra, gorčice, česna, soli in pelina, vsakega po peščici na liter. S tem namaži les. Seveda ne sme priti do tkanega blaga.

Divji kostanj odje bradavice in omeči kurja očesa, ako si močiš noge ali roke v gorki izkuhi. Tudi ozeblina se pozdravi v taki kopeli. Sploh je prašek divjega kostanja dober za umivanje rok, pa tudi za posodo in šipe, za perilo in obleko je kuhan ali stolčeni kostanj jako dober. Zato izdelujejo mlo iz njega. Je pa tudi dobra krma za krave, ki dajo po kostanju več in mastnega mleka.

Za gliste. Zmešaj 90 gramov pelina, 50 gramov praproti glistnice in 40 gramov gomilice. Žličko tega kuhaj za 2 minuti na pol litra kropa in izpij polovico zjutraj, drugo zvečer. Skozi osem dni. Kak človek ima tako hude gliste, da se mu naredi otmica, kadar hoče vstati. Tu pomaga najboljši, če poješ strok česna in izpiješ malo vode.

Za kamen v mehuru. Zrbljži deset črnih redkev in deset majhnih belih čebul.

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj.)

IZOBRAZBI

Črtice iz sedanjih dni Cerkve

SPOZNAVALKA.

Pisatelj F. Höflinger piše: Bilo je na rožnovensko nedeljo 1. 1922. Tedaj sem krenil v Londonu v svetovno znani drevo-red Hyde-Park. Z menoj je seveda šlo na tisoče ljudi milijonskega mesta uživati prekrasno lepoto tega sprehajališča. Tu pa smo prišli do nekega govorniškega odra. Postavljen je bil tik velikega križa. Na njem je stala neka gospodična in okrog nje kakih 12 ljudi. Naenkrat pa se dekleta glasno prekriža in začne s svojimi poslušalci moliti očenaš. Med tem je število navzočih narastlo. Tedaj pa vpraša gospodična: »Kdo je rimsko-katoliške vere?« In dvignilo se je z menoj vred dober tucat rok. Večina sprehajalcev je torej bila katoliški veri tuja, če ne celo sovražna. Prav zato pa se mi je zdel pogum tega dekleta toliko večji, ko je začela razlagati in braniti resnico katoliške vere v tako lepem jeziku in s tako doslednostjo in navdušenjem, da smo se vsi navzoči, katerih število je vedno bolj naraščalo, moralo čuditi. Pol ure je govorila neprestano in z največjo pozornostjo ji je sledilo do 1000 mož najodličnejših stanov. Potem je začela staviti navzočim razna verska vprašanja in pustila, da so jih ji stavili drugi, katera vprašanja pa je reševala z največjo lahkoto in jasnostjo. Skoraj poldrugo uro je minulo predno je nehala s svojim poukom, jaz pa sem mislil na sv. Pavla v Atenah in dejal sam pri sebi: Tako bi morali delati vsi katoličani. Pogumno v boj za resnico! —

Posmenjanja vredno. V Italiji je obstajalo že pred vojsko društvo, čigar namen je bil zatirati bogokletstva. To društvo je zadobilo še večji pomen sedaj po vojski. Nedavno je med drugim sklenilo, da postavi na enem največjih trgov v Milanu poseben spomenik M. božji v čast kot zadoščenje za njej storjena bogokletstva. V ta namen so pobirali denarne prispevke po vsej Toskani, pa tudi posebna zborovanja zoper bogokletstva. In hvala Bogu! Uspeh je bil velikanski. Celo vlada ni mogla zatistiti oči in je pričela društvo podpirati na vso moč. Tako so sklenili Mussolinijevi fašisti v Prato v Pordenone: »Kdor zlorabi ime božje v kletev, mora plačati 5 lir kazni.«

Tudi značilno za sedanji čas. V Londonu nameravajo protestanti v nekem delu mesta podreti 19 cerkva, ki obstojajo že iz dobe, ko je bilo prebivalstvo katoliško in sicer zato, ker so sedaj te cerkve povečini prazne; nasprotno pa so tamošnji ka-

toličani prosili, naj se jim te cerkve vrnejo, ker je njih število že zopet tako veliko, da se ne morejo več zvrstiti k božji službi v svojih cerkvah. Tudi v Ameriki stoji tisoče protestantskih cerkva praznih, do čim katoličani neprestano zidajo nove in zasedajo protestantske. Nedavno so v Lincu posvetili cerkev, ki ne zastaja prav nič po svoji velikosti in lepoti za srednjeveškimi cerkvami. V Pragi so zbrali katoličani 15 milijonov kron, da dokončajo cerkev sv. Vida na Hradčanih. V Washingtonu zidajo katoličani prekrasno cerkev Brezmadežnega Spočetja Marije.

Književnost.

d »Misijonski koledar 1925« je izmed vseh letošnjih koledarjev najlepši po opremi in najzanimivejši po vsebini. Krasi ga živa naslovna slika v dveh barvah. Obsega 128 strani. Med besedilom je kakih 50 slik iz vseh misijonskih pokrajin. Vsebina je zelo zanimiva in raznovrstna. Med sodrujniki srečavamo največje misijonske strokovnjake poleg znanih domačih slovenskih misijonarjev, ki delujejo po raznih misijonskih deželah. Kdor si ga še ni naročil, naj to stori takoj in sicer na naslov: Misijonski koledar, Ljubljana, Tabor 12. — Stane samo 7 Din.

d »Domoljubove« knjižnice prvi trije zvezki se še vedno dobe v prodajalni KTD (H. Ničman) v Ljubljani. Pripominjamo pa, da ima prodajalna od 1. zvezka v zalogi le samo še par izvodov.

d Mesto na gori. Tako je ime nadaljnji knjigi, ki jo je spisal naš odlični cerkveni govornik kanonik dr. Mihael Opeka. V tej zbirki v 14 govorih obravnava nauk o edinozveličavni katoliški Cerkvi. Tudi ta knjižica dokazuje, da zna dr. Opeka res tam zdraviti, kjer boli in kjer je zdravja najbolj potrebno. S kakšno besnostjo prav pri nas nasprotniki v svojem časopisju napadajo Cerkev; to pa zato, ker se jim napadi na Kristusov nauk sam, ki ga oznanja Cerkev, zdijo zaenkrat še prezgodnji in nevarni. Zato pa tem drznejše izpodkopavajo temelje Cerkvi, ker se zavedajo, da s tem dosežejo isti namen: zatreti v ljudstvu vero v Boga in v odgovornost po smrti. Zato smo tembolj potrebni, da smo jasno poučeni o Kristusovi Cerkvi, njeni veličini, nje edinozveličavnosti, nje nezmotljivosti. Pa tudi o vseh očitkih, ki jih nasprotniki kaj radi mečejo na sv. Cerkev, da bi tako v ljudstvu zrušili njen ugled, je treba pouka. Dr. Opeka s svojo lepo besedo, ki se zlasti odlikuje po preprostosti in prozorni jasnosti, nariše veličino katoliške Cerkve, njen božji izvor, njene lastnosti. Z vsako stranjo raste v nas spoštovanje in ljubezen do te božje ustanove ter se utrjuje naša vera, da izven Cerkve ni zveličanja. Zopet povdarjamo, naj se naše verne hiše navadijo, da se uvede ob nedeljah in praznikih kratko skupno duhovno branje, ki tako poživlja verskega duha in prinaša množico blagostova v duše. Zelo pripravna knjižica

To ožmi, soku dodeni sladkorja kolikor ga popije. Jemlji zjutraj in zvečer po žlički. Za bolečine v mehuru speci čebule v pepelu, zavij gorko v tenko sunjo in deni na mehur. Dober obkladek so tudi gomilice, kuhane na pšenični moki. Naredi se bolj gost močnik in maže gorko.

LISTEK

Sovraštvo in ljubezen.

(Dalja.)

Bilo je vročega majskega dne, komaj teden pozneje. Henrik se je peljal v mesto po različnih opravkih. Baš je bil na poti domov. Čisto sam je sedel na malem vozu in pustil konja, da je polagoma šel svojo pot. Pri tem se je nemoteno lahko prepustil svojim mislim.

Mislil je na to, da snubi mladi Repar Loto. In čeprav si je mladi Bukovčan vsaki dve minuti dopovedoval, da za stvar nič ne briga, se je vedno zopet trudil, s sto vzroki in okoliščinami dopovedati si nesmiselnost te združitve.

Tako se je zgodilo, da se je močno prestrašil, ko je zagledal, da gre po cesti Lota komaj tristo korakov daleč. Očividno je bila tudi v mestu. V roki je nosila majhen zavojček.

Bukovčanu so se tresle vajeti v rokah in ni vedel, ali bo to srečanje sreča ali nesreča.

Kaj naj stori? Kaj naj stori?

Povabiti jo, naj se pelje z njim, ona in on, čisto sama — ona, Prekova Lota, in on, Nagličev?

Njegovi ljudje, kaj bi rekli? To bi se gotovo izvedelo, ne moglo bi se skriti. Matija, Lena — vsi — kaj bi rekli?

Henrik je pridržal konja, da je počasi lezel dalje. Toda vkljub temu — v par minutah jo bo dohitel! Kaj potem? Ali naj pelje mimo nje dalje? Ali naj jo pusti, da bo šla peš v tej vročini in v tem prahu? Njo, ki mu je pomagala nekoč nesti težki kovčeg? In ne glede na to — bilo bi neprijazno, surovo, če bi peljal mimo, — tega ne more, tega ne more!

Kratko odločen se je Henrik zravnal in pognal konja. Komaj v dveh minutah je bil ob Lotini strani.

Zadržal je konja.

»Dobro dan gospodična! Ali vas smem povabiti, da se peljete z menoj?«

Pogledala ga je. Njen obraz je žarel od naporne hoje in trepetala je malo, ko je rekla:

»Hvala — hvala gospod Naglič — kmap bom na poljski poti. In potem je še komaj pol ure do doma. Hvala!«

»Torej odklanjate?«

»Ne bi — ne bi vam rada povzročila neprijetnosti, gospod Naglič!«

Neprijetnosti? Kako?«

»Da! Saj veste — radi vaših je, — tako strašno mučnina mi je bilo, ko sem videla, da za menoj —«

Skočil je na cesto.

Lota, morate se peljati z menoj, da, morate! Do smrti me boste užalili, če odklonite. Med nama ni nikakih nasprotij, — nikakih — prav nikakih!«

Za trenotek ga je pogledala z velikimi, temnimi očmi.

»Ne, med nama ni ničesar, toda bolje je, gospod Naglič. Zahvalim se vam, v pol uri bom že doma.«

»Lota!«

Prijel jo je za roko.

»Lota, — gospodična Lota — ali še veste — takrat, pred osmimi leti, ko sem prišel domov, prav na tej poti, ko sva skupaj nesla kovčeg, ali še veste?«

»Da, toda tedaj smo bili otroci, — sedaj — bolje je, da grem peš.«

Izpustil je njeno roko. Zamolklo je rekel:

»Da, mogoče je bolje; mogoče bi bilo sramota za vas, če bi se peljali z menoj.«

»Gospod Naglič!«

»Kaj me gledate tako? Je pač takol Od Nagličevega Henrika ne mara nihče ničesar, nikake usluge, nikake prijaznosti; izobčen je.«

»Gospod Naglič! Ne govorite tako! Hočem se peljati z vami!«

»Lota, hvaležen vam bom za to!«

Pomagal ji je na voz in skočil nato še sam. Tresoč se je zopet prijel za vajeti. Samo en sedež je bil. Sedela sta tesno drug poleg drugega. Več minut sta se že peljala, ne da bi kdo izpregovoril. Majske solnce se je smejalo, in konj je vozil počasi.

Še nikdar ni bilo mlademu Bukovčanu tako pri duši. Prepolno je bilo njegovo srce, vendar ni našel niti besedice. Končno se je ojunčil:

»Povedati mi morate še, gospodična Lota, če niste bili hudi name radi šopka?«

»Oh, res sem se tedaj zelo jezila. Toda sedaj vem, da ga niste vi vrgli proč!«

»Ne, res ne, še sedaj bi ga rad imel.«

»Tisti, ubogi otroški šopek?«

»Da, zakaj tedaj so bili še boljši časi. Nisem bil še tako zapuščen.«

»Ali se čutite zapuščenega?« je vprašal tiho.

»O, Lota, niti ne slutiti, ne morete misliti, kaj se to pravi: tako živeti jaz.«

»Sestro imate in dobre prijatelje.«

»Da, vem to, tudi cenim to, toda to ne zadostuje, ne zadostuje za tako dolga leta. Malo zaupanja, malo prijaznosti od ljudi, vidite, to mi manjka.«

Molčala je. Bolestno jo je pogledal. Nato pa je strastno govoril:

In vendar vam prisegam, Lota: jaz sem bil nedolžen pri nesreči in moj oče tudi!«

Globoko je bila ganjena. Mehko je izpregovorila:

»Vem, vedno sem to verjela.«

»Lota, to je lepo od vas!«

Stisnil ji je roko. Nekaj časa jo je tako držal, nato pa se je prestrašil in jo izpustil. Zopet sta se peljala par minut molče, nato je rekla Lota tiho:

»In kako mislite, da se godi meni?«

Iskal je odgovora. Spomnil se pijanega očeta, idiotskega brata, in stopila mu je pred oči njena zapuščenost.

»Da, vem, slutim, in hudo mi je, Lota, toda ljudje v vasi, ti vas spoštujejo in cenijo.«

»Ljudje v vasi! Če bi imela pravi dom, bi ne potrebovala ljudi iz vasi. Ne maram jih.«

za tako duhovno branje so baš dr. Opekove knjige, vprav radi jasnosti in preprostosti svoje besede. Knjiga stane 18 Din, po pošti 19.50 Din in se dobi v prodajalni Kat. tiskovnega društva (preje Ničman) v Ljubljani, Kopitarjeva ulica.

d V petih letih okoli sveta. To Lavtičarjevo knjigo sem dobil v roke in bral, dokler je nisem prebral. To vam je užitek! Človek ne ve, na čem bi se radoval. Te osebe! Ta učitelj-vojak Nedeljko! Živel sem dalj časa z njim na fronti. Avanzirali so mnogi za častnike. Tudi Nedeljku podobnih je bilo; o večih pa smo sodili: »Taki bi ne smeli biti med svojimi ljudmi!« In ta Francelj! Prava poštena gorenjska korenina! In Jerič, navihan in nezaupljiv Dolenjec! In vsi skupaj! Ko jim je pošla »špaga« okoli zemlje, pa so delali in si prislužili, da so mogli naprej, naprej v novo domovino. In v tej knjižici: koliko zemljepisja, narodopisja, svetovnega vpogleda v svet za priprostega bralca! Vzemite in beri! — Veliko žrtvuje danes pisatelj, ki spiše tako knjigo in jo še založi! G. Lavtičarja pa prosimo, naj ne bo to zadnja potopisna povest! — M. Š.

d Storijske narodne pripovedke in pravljice. Zbral in uredil France Kotnik. Založila Družba sv. Mohorja na Prevaljah. XVI + 112 str. Mohorjeve knjižnice 3. zvezek. Cena za ude Din 14.20, za neude Din 18.90, vezane za ude Din 21.50, za neude Din 26.20, po pošti Din 1.20 več. Profesor dr. France Kotnik je zbral v tej knjigi 84 storijskih, izmed katerih so jih zapisali njegovi bivši celovski učenci 42, sam jih je zapisal 19, 1 pa je Šašeljnova. V uvodu govori o motivih, s katerimi so pripovedke prepletene, o povodnem možu, žalik ženah, o zakletih deklicah in zakladih, o potujočih dušah, o čarovniških knjigah, o velikanskih stavbah, o pripovedkah, ki pripovedujejo o postanku krajev, graščin in cerkva, o zgodovinskih pripovedkah, o Lahu, ki išče zakladov v naših gorah, o pravljičah, ki imajo motiv: pregreham sledijo kazni, o desetem bratu, večnem šuštarju in kralju Matjažu. Nato sledi besedilo. Za njim so navedeni viri, odkod so pripovedke potekle. Imenik krajev in rek je dobrodošel. Na koncu pa je lepo število zanimivih opomb, ki spremljajo tekst in kjer je navedena tudi vzporedna literatura iz drugih slovstev, ponajveč iz Graberjevih narodnih pripovedk. Knjiga bo dobro došla učiteljem, knjižnicam, deci in radovednemu narodu.

Reja **KRAV** se izplača le, če so **dobro mlekarice**

Vsestranske skušnje pa so pokazale, da so najboljše mlekarice tiste, ki jim redno polagaš

lanene tropine,

ki so priznane najbolj redilno in zato najcenejše krmilo za živino in prašiče. Prvovrstne, kemično preizkušene lanene tropine dobiš najceneje naravnost iz tovarne

Zabret in No, Britof pri Kranju.

Oddajajo se v vrečah po 50 kg.

V vsako hišo „Domoljuba“!

»Lota, mislim, da oba nisva srečna. Oba imava hišo, v kateri stanujeva, in vendar nimava doma.«

Pogledala ga je. Podobne misli je tudi ona že imela. Samo jasne misli jim ni mogla dati.

»Da,« je rekla, »prav imate!«

Nato sta govorila o otroški dobi, o onih jasnih dneh, ko sta bila še srečna, ko sta oba še imela dom.

Prav počasi se je premikal voz po mehki cesti in oba mlada človeka sta zrla na cvetoč cestni rob. Tam, kjer so evetele šmarnice, je vstavil, skočil z voza, utrgal tri cvetke in jih ji ponudil.

»Med nama ni sovraštva, Lota!« je rekel ganjen.

»Ne — ne, Henrik.«

In nato zopet dalje ob zelenem pomladnem gozdu, ki ju je zrl s pravilničnimi očmi v tihi cvetoči prijaznosti. Dva pestra metuljčka sta frfotala pred njima; s sanjaječimi očmi sta gledala za njima in njune roke so ležale tesno druga poleg druge in narahlo sta se dotaknila.

Bilo jima je prijetno. Doma sta bila. Na maleni vozu je bil dom.

Prijel jo je zopet za roko.

»Lota, ko bi samo včasih — samo včasih mogla govoriti, to bi bila sreča!«

»Ni mogoče!«

»Mora biti mogoče, Lota! Prijatelja hočeva biti!«

• • •

»Halo! Halo! Halo!«

Iz gozda je skočil idiot. V rokah je imel vrečko polno hroščev.

Oba sta se prestrašila in tudi idiot je začuden obstal. Odprl je usta.

»In — in — velikega psa,« je zatulil presenečen, edino, kar mu je padlo v glavo, če je zagledal koga z Bukovja.

»Moj brat! O Bog, moj brat!«

Tudi Henrik je bil močno presenečen.

»Lota in ta — in ta — in enega psa, — velikega psa!« je kričal idiot.

»Dajte, da bom izstopila, gospod Naglič, — moram govoriti z njim.«

Henrik Naglič je ustavil. »Ostanite, Lota! — Gustav, Gustav, pridí sem!«

»Oha! Ti me boš vrgel v ogenj. Zapri me boš. In veliki-kega psa!«

»Moram z voza, gospod Naglič, — moram k njemu, z bogom, — ne veste —.«

»Kdaj se bomo videli, Lota?«

»Ne vem! Spustite mojo roko, da stopim z voza.«

Medtem se je idiot priplazil in nenadoma vrgel vrečko hroščev konju na glavo. Konj je zdivjal, dočim je padla Lota, ki je hotela baš izstopiti, s krikom na cesto.

Z obupno močjo je Henrik ustavil konja in je letel po cesti nazaj.

Lota Prek je ležala na cesti. Zadnje kolo ji je šlo čez levo nogo.

»Lota, za božjo voljo, kaj se je zgodilo?«

»Moja noga — moja noga — povežena, — oh, omedlevam —.«

»Lota, ljubljena Lota!«

Pogledal je nogo; iz čevlja je tekla kri. Pobrál je deklino in jo nesel na voz.

Idiot je z bedastim obrazem stal in kričal:

»Kri! Kri!«

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spo. faj.)

OD DANES IN VČERAJ

DAVEK NA SAMCE!

Že Rimljani so vpeljali davek na samce. Sedaj poskušajo vpeljavo takega davka tu in tam. Zadnji poskus bodo napravili v Ukrajini na Ruskem. Število samcev je v Ukrajini zelo veliko in upajo zato, da bo dobila državna blagajna lepe dohodke od njih.

VELIKANSKA BOLNIŠNICA V NOVEM Yorku.

V največjem ameriškem mestu Novi York bodo napravili bolnišnico, ki ji na svetu ne bo para. V sredi bo osrednji zavod, okoli in okoli pa vse polno posebnih oddelkov. Vsa naprava bo stala deset milijonov dolarjev. Svet za bolnišnico sta darovala milijonarja Harekness. Meri pa svet 5 hektarov in leži prav v sredini mesta, je torej tem več vreden. Na levi strani teče reka Hudson, kar bo zlasti dobro, ker prihaja od tam svež zrak.

SUCCI JE ODNEHAL.

Italijanski »mojster lakotec« Succi je že večkrat delj časa stradal in se je s tem preživljal. Šestega septembra se je dal zopet zapreti v stekleno rakev in se je hotel delj časa postiti kakor pa njegov rojak Merlatti, ki je prišel že na 42 dni. Succi je sedaj 30 dni zdržal, več pa ni mogel in je torej Merlatti še zmeraj nad njim. Izračunali so, da človek lahko strada do 40 dni — torej kakor Merlatti —, če pije vodo; brez vode pa samo tri tedne.

NAPACNO RAZUMEL.

V mali nemški državi Schwarzburg-Sonderhausen je vladal začetkom 18. stoletja knez Günther, † 1740. Neko nedeljo je pridigal duhovniški kandidat v grajski cerkvi. Hotel je začeti svojo pridigo na način, ki ga večkrat opažamo in ki ima navadno dober učinek; začel je namreč z veliko vnetostjo: »O čem naj govorim, kaj naj vam povem?«

Knez je pa mislil, da se je kandidat slabo pripravil in da res ne ve, o čem bi govoril, se je ujezil, skočil pokonci in zaklical: »Dol z Vami! Sedaj je pa res že prepozno, da bi premišljevali, o čem naj go-

in izginil je v gozdu.

Previdno je dvignil Henrik ranjeno na voz. Njegova duša je zadržeta.

Na istem mestu je naložil pred leti Matija Gorec njegovega umirajočega očeta na male sani.

»Henrik!«

Tesno se ga je oklenila.

»Lota, ljubljena Lota!«

Omedlela je.

Naslonil jo je na svoja prsa in je ovil desno roko okoli nje. Z levo je držal vajeti.

Tako blede in lepa je bila in težko je dihala, a vendar ne težje kot mladi kmet z Bukovja. Opazoval je njen sladki, blede obraz. Plaho se je sklonil preko nje in jo poljubil na usta. Blažen drget je prešinil njegovo telo.

vorite. O tem bi bili morali prej razmišljati!«

OČETOVA MODROST.

Na Jutrovem je živel bogat mož, imel je onega samega sina. Na smrtni postelji ga je poklical k sebi in mu je rekel: »Poglej v stransko sobo, sin moj! Tam boš videl vse zaklade, ki sem si jih pridobil tekom svojega trudapolnega življenja. Če boš priden in zmeren, ne bodo zadostovali samo tebi, zapustil jih boš lahko tudi potomcem. Neprestano se bodo množili. Če jih boš pa zapravljal in se ti bo slabo go-dilo, tedaj vedi, da sem v sobi zabil žrebelj v zid. Rajši se obesi nanj, kakor pa da bi hodil okoli in prosjačil.«

Oče je umrl. Sin se ni brigal za njegove besede in v par letih je bil berač. Ko ni ničesar več imel, se je spomnil na očetove besede in je dejal: »Da, prav je imel. Če bi danes imel tisti denar, ki sem ga imel ob njegovi smrti, resnično, ne zapravljaj bi, temveč se ravnal po njegovem nasvetu. A kar je, je. Če pa že nisem izpolnil prve očetove želje, bom pa vsaj drugo, obesil se bom na označeni žrebelj in prihranil očetu v grobu sramoto, da sem berač.«

Vzol je vrv in jo pritrldil na žrebelj; ta se je pa zmajal in je padel ven. V steni je pa nastala razpoka in čisto zlato se je vsulo iz nje.

Tam notri je bil shranil oče polovico svojega premoženja. Pravilno je bil računil; šele sedaj je znal sin vrednost denarja prav ceniti.

LEON SLEZAK V AMERIKI.

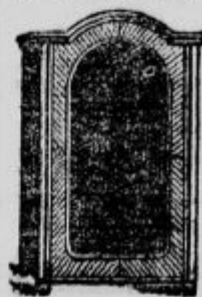
O razumevanju Amerikancev glede na glazbo in petje je pripovedoval slavni tenorist Leon Slezak poročevalcu nekega dunajskega časopisa tudi tole dogodbico.

Štiri tedne sem pel na daljnem zahodu Amerike. V nekem mestu Britanske Kolumbije me je poslušala tudi Indijanka, otrokom na rokah; bila je na stojšču. Naenkrat začne otrok kričati. Lahko si mislite, da me je vpitje začetkoma malo motilo, a ni trajalo dolgo. Indijanka je namreč malčka kmalu ukrotila, grozeč mu: »Če ne boš tako tiho, te bo dedec, ki tukajle gori rjovo, takoj pojedel.« No, ta dedec sem bil jaz, pel sem pa »molčečo ljubezensko in sicer pianissimo.«

Brinjevo olje

kupuje po najvišji ceni

drogerija „Adrija“ Ljubljana
Šelenburgova ulica št. 5.
(Nasproti glavno pošte).

Tvrduka F. Fajdiga sin

mizarstvo in zalogo pohištva

Priporoča omare z ladelci in tudi visoke iz mehkega in trdega lesa, postelje, modroce, žimnice, žičnike, stole, mize, sploh vso hišno opravilo dobite le v

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 17
po najnižjih cenah.

VEDI, DA KUPIS DOBRO BLAGO

In poceni le v trgovini MIH. LAPUH v Skofji Loki, Spodnji trg. — Velika izbira vsakovrstnih štofov, cajgov, volnenega in platnenega blaga, moških srajc od 50 Din dalje, jopic, nogavic, pletov. Cene konk.

POIZVEDBA. Dne 7. septembra t. l. je v vlaku od Ljubljane do Otočč pripovedoval nek mož iz Dolenjske, ki se je vrnil iz ruskega ujetništva, da živi v Rusiji nek TRILAR z Gorenjskega. — Do-tični, ki je to pripovedoval, se prosi, da naznani svoj naslov Antoniji Trilar, Stražišče 41 p. Kranju.

USNJE!

Različno USNJE in PODPLATI, usnje za konjsko opremo, gonilna in šivalna jermena, dokolenice (gamaše), KOPITA različne oblike in velikosti iz gabrovega in bukovega lesa, čevljarske potrebš-tine in orodje. Nudim veliko izbiro, vse najboljše kakovosti in po najnižjih cenah. — Po sejnih ne hodim v blačom, ker to blago le podraži. — KU-PUJEM vsake vrste SUROVE KOŽE. — Se priporo-čam FRANC ERJAVEC, trgovina z usnjem in kožami, NOVO MESTO — v staroznani prejšnji Recelj-novi hiši.

ČREVA!

Imam v zalogi vseh vrst čreva po najnižjih razli-čnih cenah. PRVO DOMACE početje v Ljubljani se priporoča vsem mesarjem in gostilničarjem.

Franc Zupan — črevar
LJUBLJANA — MESTNA KLAVNICA.

POZOR na ta-le inserat, v katerem Vam poročamo, da prodaja najceneje trgovina Adolf Kern v Kranju!

Oglejte si pred nakupom cene, da se gotovo prepričate, da prodaja petrolej od 10 litrov po 23 kron, SOL mleto zelo vrečo kg po 12,50 kron ter vse cenejše kot povsod v Kranju!
ODJEMALCI.

LEŠNIKE (domače)

LIPOVO SEME — MAKOVO SEME — BUKOV ŽIR — FIŽOL — in dr. pridelke kupi v vsaki množini »GOBAN«, d. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 85.

Popelnoma zastoni dobite lepo darilo,

ako si nabavite v moji trgovini čez 1000 Din razne-ga manufakturnega blaga, katerega prodajam po najnižjih cenah. — ANTON SAVNIK, Skofja Loka, Glavni trg. 6420

Nad 120 milijonov krou

sem izplačal sorodnikom AMERIKANČEV v zadnjih letih kot zavarovalnine, odškodnine ponesrečenih in druge terjatve. — Ako imate Vi kako zadevo v Ameriki ali drugod na tu-jem, pridite k meni, da jo uredim, ako se sploh da. — Dr. Ivan CERNE, gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6 (Ljudske posojilnice poslojpe).

PRODAM MLIN

na 4 pare kamnov in stope, vse v dobrem stanju. — FRANC MAKSE, Zalog št. 16, Novomesto.

Ilirska posojilnica t.z.z.o.z.
Ljubljana, Kralja Petra trg 8
obrestuje hranilne vloge po 8%.
Vrže in stajne vloge po dogovoru najunodnjeje. Jamstvo za vloge znaša čez Din 1.000,00 —. Popolnoma varno naložen denar!

Odeje velike 145 X 200, dobro prešite, iz moč-nega rožnatega kambrika, s fino pavolo, po 220 Din; fini flanel porhant po 14 Din in razne **ostanke** po skoro polovični ceni razpošilja po pošti TEKSTILBAZAR - Ljubljana, Krekov trg. 6544 Zahtevajte novi cenik!

Suhe GOBE in FIŽOL

kupujemo. Ponudite nam blago ali pa pišite za cene. — SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 5696

KUPIMO vsako množino bukovih DRV, bukovega OGLJA, tesanega in rezanega LESA ter plačamo najvišje dnevne cene. Ponudbe na: PROMETNA D. D., — Ljubljana — Krekov trg št. 10.

Neprekeslivi so le Medosežni v konstrukciji in materialu.
EXCELLA Izredno nizke cene.
šivalni stroji. Oglejte si jih pred nakupom.
J. GOREC, Ljubljana.
Palača Ljubljanske kredit banke.

ŠKODLJIVCE na sadnem drevju morate zatirati posebno jeseni in spomladi. Zato je najboljši:

»ARBORIN«

ki ga razpošilja »CHEMOTECNA« d. z o. z. LJUBLJANA, Mestni trg št. 10. — Tam dobite tudi CEPILNI VOSEK in RAZKUZEVALNA SREDSTVA za živali, hleve itd. 6255

Halo!

MICIKA: Anica, kaj bereš v »Domoljubu« tako zanimivega? — ANICA: Micika, Veš, gledam, kam pojde PERKO usnje prodajat. — MICIKA: Anica, ali zelo govore, da ima Perko slabo in drago usnje. — ANICA: Veš Micika, to so obrekovalci in govore iz same nevoščljivosti, ker Perko povsod, kamor pride, dobro prodaja. — MICIKA: Kako, da ti Perkota tako zagovarjaš? — ANICA: Veš Micika, moj oče pri Perkotu že nekaj let usnje kupujejo in smo vsi res dobro obuti, odkar nas Perko z usnjem zalaga. Na zadnjem sejnu v Novem mestu je že opolđne Perkotu usnja zmanjkalo, čeravno ga je pripeljal obilo. Kdor kupi enkrat, kupi tudi drugič in pripoča Perkota svojim sorodnikom, sosedom in drugim svojim znancem. — ZATO VSI PO USNJE in ČEVLJE na sejem v Cerknico, St. Jernej, Velke Lašče, Brežice, št. Vid pri Stični, Moravče, Loško, Grahovo, Metliko, Smartno pri Litiji in Radeče NA STOJNICO

Franc Perko iz Ljubljane.

VEN VRZEN.

Heinrich Laubel (1806—1884) je znan nemški pesnik in pisatelj. Ze kot dijak je spisal tragedijo »Gustav Adolf«; iz previdnosti pa ni sebe označil za avtorja, temveč je podpisal nekega H. Campo. Vendar se je kmalu raznesel glas, kdo je avtor. Prvih so igro igrali v Vratislavi, Laube je poslušal v parterju. V začetku se je občinstvu tragedija še nekam dopadla, potem pa so začeli ugovarjati. Laube se je bal, da ne bi imeli njega za avtorja, in je začel z drugimi vred žvižgati. Zraven njega je sedel neki mesar, ki se mu je pa igra zelo dopadla. Rekel je Laubeju, naj bo tiho in naj nikar ne žvižga. Laube pa ni poslušal. Tedaj ga je prijel mesar za vrat, ga je dvignil kvišku in ga je ob splošnem smehu postavi-l ven pred vrata.

STAVBENO PODJETJE

IVAN OGRIN — LJUBLJANA

PISARNA: Gruberjevo nahrežje 8. — Telefon 426 se priporoča za vsa STAVBENA DELA ter nudi po konkurenčnih cenah VSEH VRST

strešno in zidno opeko

iz lastne opekarnе, franko poljubna postaja. — ZAHTEVAJTE PONUDBE! 20

ZIMA!

Predno nekaj kupiš, oglej si modno in manufakturno trgovino

Pod Velbom, Ljubljana

Stari trg šte. 3.

Osobito opozarjamo al. občinstvo na naše RUS- in SATEN-ODEJE (kovtre) — KOCE za postelje — konjske koce — pliš in žamet za ženske jopice in obleke. — Velika izbira raznih zimskih otroških, volnenih in barhent OBLEK.

POSTREZBA strogo solidna. — CENE STALNE.

Gobe, orehe, ružavci, zeleni in beli fižol kupuje

„GLIVA“ LJUBLJANA
Bosposvetska cesta št. 3. Wolfova ulica št. 12

Opominjamo Vas, da se pri nakupu manufakturnega blaga v prvi vrsti ozirate na tvrdko **LENASI & GERKMAN v LJUBLJANI**

RAVKO DOŠLI: PLIS, ASTRAKAN, ŽAMET za PLAŠČE in JOPE
znano najbolje možko sukno. Barhant, kotenina, žifon, garniture, odeje, koci, velike rute, pletti, svilate rute.

Najboljši šivalni stroji in kolesa
Gritzner za rodbinsko in obrtno rabo vedno v zalogi
 edino pri **Josip Petelinč**
Ljubljana, ob voči blizu Prešernovega spomenika.
 Istotam potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sediarje
 Galanterija in vse drobno biano.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

R. Z. Z. O. Z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih v Ljubljani: **Mestni trg 6.**

Vloge na hranilno knjžico in tekoči račun obrestuje najugodnejše ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Priporoča se tvrdka

R. MIKLAUC, Ljubljana

Lingarjeva ul. - Medena ul. - Pred Skofljo

pri nakupu

suknenega in modnega blaga za moške obleke.

Zahtevajte cenik ali vzorčno knjigo.

Čilski soliter

je najboljšo dušičnato gnojilo, ki najhitreje učinkuje ter okrepi rastline za nadaljnji razvoj. Pognojite ozimni s čilskim solitrom, da se bolje vkorenini ter brez škode prenese zimske mrazove. — Pojasnila o pravilni uporabi in brošure o vseh umetnih gnojilih **BREZPLACNO.**

Poddelegacija Proizvajalcev čilskega solitra

LJUBLJANA — Gruberjevo nabrežje 16.

Najboljše se kupi brez dvoma
„PRI NIZKI CENI“
Ign. Žargl, Ljubljana Sv. Petra c. 3
 nudi cenl. odjemalcem razno damsko, moško in otroško perilo in velika zaloga raznih zimskih potrebščin ter velika izbira za krojače in šivilje.

MERAKL

barve, črnila, lake, kit, emajle, čopiče in zajamčeno čisti liranč najboljše kakovosti tudi

MEDIČ-ZANKL družba Z. O. Z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
 podružnica centrala skladišče

Tovarne

Ljubljana — Medvode.

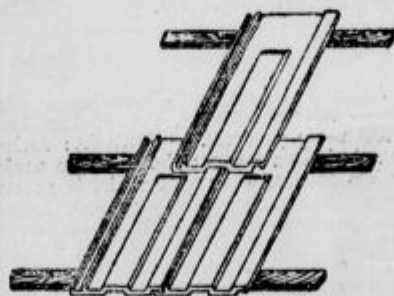
„SALONIT“

se izdeluje v vseh poljubnih dimenzijah in barvah. Dolgoletno jamstvo jamči za izbornost kakovost. „Salonit“ je za pokrivanje streh in izoliranje sten proti vlagi najboljši material sedanjosti, kateri se uporablja širom cele Evrope.

Proračune, cenike, kataloge in navodila pošilja brezplačno:

„SPLIT“

d. d. za cement Portland, Ljubljana.
 Zastopniki se sprejmejo.

Najcenejše strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA
 MIKLOŠIČEVA CESTA 13

prele VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema za rezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnega čekovnega urada za Slovenijo št. 11.545

v lastni palači (vis à vis hotela „Unlon“).

Račun poštnega čekovnega urada v Zagrebu št. 39.080

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjžice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.